

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Rugsėjis – September 10, 1965

Nr. 96

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KAŠMIRO KARAS

PRASIDĖJĘ KARO VEIKSMAI TARP INDIJOS IR PAKISTANO SUMAIŠĖ TARPTAUTINIO ŽAIDIMO KORTAS. — ABU KRAŠTAI YRA PER SILPNI KAD GALĖTŲ ILGIAU PLAČIU MASTU KARIAUTI. — ABU JIE REIKALINGI GALINGŲ SĄJUNGININKŲ. — JEI JAV PADĖTŲ INDIJAI, IKI ŠIOL BUVUSIAI NEUTRALIAI VALSTYBEI VAKARŲ-RYTŲ KONFLIKTE. JOS NUSTUMTŲ Į KOMUNISTŲ GLĘBĮ SAVO IŠTIKIMA SĄJUNGININKĄ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Beveik jau tryliką metų rušėnų Indijos – Pakistano nesutikimas dėl Kašmiro praeitą savaitę įsiliepsnojo į tikrą karą. Laukiant tolimųjų įvykių, reikia atsiminti štai kas.

Milžiniškas Indijos subkontinentas per paskutinius kelius šimtmečius tik todėl sudarė vienetą, kad buvo tų pačių britų valdomas. Kai 1947 metais jau nebuvo galima atidėlioti nepriklausomybės suteikimo, britai ir patys indai susidūrė su labai didele problema. Reikalas tame, kad nebuvo vieningos indų tautos, bet tik įvairiausių tautų ir genčių mišinys, kurios tarp savęs galėjo susikalbėti tik anglų kalba. Politiškai visas kraštas buvo padalintas į 565 kunigaikštijos, savo didumu labai nevienodos: nuo kelių šimtų iki 20 milijonų gyventojų. Nepriklausomybės atgavimui vadovaujanti Kongreso partija buvo daugiausiai Hindu tikybos žmonių organizacija, už tat skaitlinga mahometonų mažuma jau 1930 metais pradėjo galvoti apie savo valstybės sudarymą. Tačiau tai padaryti nebuvo lengva, nes jie retai kur sudarė daugumą.

Nepaisant tų sunkumų, britai 1947 m. rugpjūčio 15 d. suteikė nepriklausomybę dviem valstybėms: Indijai ir Pakistanui. Paskutiniosios vardas buvo sudarytas sekančiu būdu: paimtos pirmosios raidės iš mahometonų apgyventų provincijų Punjab, Afghanistan ir Kašmir. Prie to pridėtas žodis stan, kuris reiškia "žemė" urdų kalboje. Toje pačioje kalboje žodis, "pak" reiškia "švarus", už tat Pakistaną galima būtų vadinti lietuviškai "švari kraštu", kas ne visai atitiktų tikrąybę.

Dėl nevienodo gyventojų pasiskirstymo, Pakistanas padalintas į dvi provincijas: pirmoji yra šiaurės vakaruose, kita -- už 1.000 mylių -- šiaurės rytuose. Į Kašmirą pareiškė pretenziją abi valstybės -- Pakistanas ir Indija. Pakistanas todėl, kad jo gyventojų daugumą -- 75% -- sudarė mahometonai, Indija todėl, kad tos kunigaikštijos valdovas buvo hindų tikybos. Paprasčiausias sprendimas tokiu atveju būtų gyventojų atsiklausimas, tačiau Indija su juo nesutiko.

Prasidėjo ginkluotas konfliktas,

kurio metu Indija okupavo didesnę krašto dalį. Jungtinė Tautų tarpininkaujant buvo sudarytos paliaubos. Atrodo, kad Indija būdama gyventojų skaičiumi beveik 5 kartus didesnė negu Pakistanas, tikėjosi Kašmiro okupaciją ilgai legalizuoti. Tuo labiau, kad po kiniečių užpuolimo Indija su amerikiečių pagalba gerokai sustiprino savo apginklavimą. Pakistanas, kuris iki to laiko buvo ištikimas amerikiečių sąjungininkas, tuo labai pasipiktino. Jis pradėjo flirtuoti su Raudonąja Kinija.

Atrodė, kad Pakistano valdovai manė, jog dabar atėjo paskutinis laikas atgauti Kašmirą. Vietos mahometonai pradėjo riaušes ir jiems į pagalbą paskubėjo Pakistano reguliari kariuomenė. Indijos kariuomenė nesiskaitė sunustatyta siena ir ją perėjo netoli

Lahores miesto, Vakarų Pakistano provincijos sostinės. Po to prasidėjo tikras karas, kurį riboja ne abiejų kraštų nusiteikimas, bet tik ginklų trūkumas.

Pakistano kariuomenė, kuri siekia apie 250.000 vyrų ir turi tiek pat atsarginių, yra geriau apmokyta ir paruošta negu indų. Skaičiumi Indijos kariuomenė yra žymiai didesnė -- ji turi per 800.000 vyrų, tačiau neturi visai atsarginių. Šiuo metu didesnė ir jos aviacija. Abu kraštai neturi didesnės sunkiosios pramonės, reikalingos ginklų gamybai, už tat sunku įsivaizduoti, kiek laiko jie galės dar kariauti negaudami stambios pagalbos iš užsienių.

Jei JAV remtų Indiją, kurios premjeras Shastri dar neseniai reikalavo JAV kariuomenės atitraukimo iš Vietnamo, sąjungininkas Pakistanas susilauktų paramos iš sovietinio bloko ir būtų nustumtas į jo glėbį. Nutraukimas bet kokios paramos abiem kraštams padėtų irgi nepagerinti. Už tat Valstybės Departamentas yra itin sunkioje situacijoje ir sunku rasti bet kokį būdą paliaubom atstatyti. Iš dabartinių žygių atrodo, kad ir Pakistanas ir Indija tikisi kaip galima greičiau dabar turimomis jėgomis pasiekti karinio laimėjimo. Jei tas nepasisektų, sunku būtų rasti kokią nors kitą išeitį.

BRAZILIJA IEŠKO EKONOMINIŲ RYŠIŲ SU SOVIETAIS

JURGIS ŠATORIUS, Brazilija

Dar tik septyniolika mėnesių po revoliucijos, kuri atrodė galėjanti atverti naujus horizontus kaip dirbančiųjų masėms taip ir krašto inteligentinėms jėgoms; nes gi ir pastaroji buvo didžiai nusivylusi prokomunistinės Goulart vyriausybės klastingais pažadais, kad tik tarlamiškas socializmas galės brazilams prikelti skaistesnį rytojų. Taigi, tuoj po revoliucijos visi su didžiomis viltimis laukė, kad naujoji vyriausybė "išvesiant kraštą kaip iš ekonominės taip ir iš politinės suirutės".

Visi prisimename, kad pirmieji naujos krašto vyriausybės žingsniai, nors ir gana atsargūs, bet buvo drąsūs, kelią pasitikėjimą, jeigu jau ne visose masėse, bet mažiausia nepalūžtamų idealistų eilėse. Valdžios drąsumas buvo ryškiai juntamas, kol galiojo taip vadinamas Institucinis Aktas, kurio galios jau seniai pasibaigė; gi naujoji vyriausybė nepajėgė nieko naujo sukurti, kas leistų jai tam tikrais

atvejais susidoroti kaip su politiniais taip ir kriminaliniais nusikaltimais.

Taigi, jau 2/3 metų, kai atšipo "Damoklo kardas", ar Institucinis Aktas, kurio ašmenų aštrumą yra pajutę net patys žymiausi šio krašto politikai, kaip buv. prezidentas Jucelino Kubitšek. Tačiau ne vienam pavyko išvengti revoliucinės valdžios teisingumo rankos. Taigi, kaip ir visada gyvenime, po audros ar net po braziliško revoliucinio uragano, turėjo sugrįžti atoslūgis, apimti politiškos aistros. Gi kai grįžo saulė į dangų, tada nukentėjusieji pradėjo lopyti netikėtai įsigytą žaizdą, taisyti stogus. Nes nors revoliucija ir palietė kai kuriuos asmenis, bet reikia neužmiršti, jog nuo prezidento Kubitšeko valdymo metų kraštas kasmet smuko vis gilyn į ekonominę prarają, nors pastarasis ir mėgsta švaistytis žodžiais, kad "prie jo buvo pasiekta ekonominis

(Nukelta į 2 psl.)

Prieš ketelį metų New Yorke keturių rankų spustelėjimas patvirtino susitarimą: žurnalistas Aleksandras Merkelis paruošia, o Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga išleidžia Antano Smetonos monografiją. Nuotraukoje iš kairės į dešinę: dr. Jonas Paplėnas, Vytautas Abraitis, Aleksandras Merkelis ir inž. Eugenijus Bartkus. Susitarimas įvykdytas. Monografija paruošta ir išleista, tik jos paruošimo ir išleidimo minties pradininkas dr. Jonas Paplėnas monografijos nebepamatė. Širdies smūgio ištiktas, jis mirė prieš penkeris metus Chicagoje.

Penkeri metai be Jono Paplėno

1960 m. rugsėjo 12 d. staigiai ir netikėtai su mumis išsiskyrė Jonas Paplėnas. Netikėta ir nelaukta jo mirtis pritrėkė ir skaudžiai palietė ne tik jo šeimą, ne tik jo artimuosius bičiulius, bet visą tautinę srovę, visą lietuvių visuomenę.

Dirvos redakcinės kolegijos nariu J. Paplėnas pasidarė ne pripuolamai. Jo visuomeninio ir spaudos darbo patirtis nusakyta Lietuvių Enciklopedijoje, kur išvardinta didelė eilė organizacijų, kurias jis kūrė ir jose aktyviai reikiškėsi, o taip pat visa eilė laikraščių ir žurnalų, kuriuose jis uoliai bendradarbiavo.

Šalia savo profesinio darbo, šalia visuomeninės veiklos ir bendradarbiavimo spaudoje, jis buvo dar ir Encyclopedia Britannica Book of the Year bendradarbiu, spėjęs parašyti straipsnius apie Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Tautinei srovei J. Paplėnas buvo žinomas ne vien tik iš jo veiklos Nepr. Lietuvoje. Jis ir išeivijoje buvo tos srovės priešinė eilėse. Jo iniciatyva, jo gilaus patriotinio pramatymo šaknyse išaugo mintis A. Smetonos monografijai leisti. Ta mintis realizavosi jam jau netekus savo idėjos valiaus pamatyti.

Jono Paplėno visuomeninio darbo pradą glūdi jo giliai pamėgto pedagoginio darbo šaknyse. Jau 17 metų būdamas jis pradėjo mokytojauti, o tuo pačiu įsitraukti į jaunimo veiklos organizavimą.

1935 m. pradėjęs studijas Kaune, jis jau buvo brandus organizatorius, apsisprendęs visuomenininkas. O visa tai nesukliudė jam įsigyti ekonomijos mokslų daktarato.

Atvykus Amerikon, tokiu pat ryžtu ir energija J. Paplėnas jungėsi į tautinių ir bendrinių organizacijų veiklą. Domėjosi jis ne vien sau artimų organizacijų kūrybingumu ir to kūrybingumo skatinimu savąja darbo duokle. Jis greit pajuto ne tik šio krašto gyvenimo pulsą, bet kartu įsivienino, kad ir čia, Lietuvoje ir jos laisvei dirbant, reikalinga sumanė ir apdairi politika, aktyvus jai domėjimasis. Viena iš savo vedamųjų Dirvoje (1960 m. liepos 22 d.) jis rašo:

"Mums, esantiems laisvės stovykloje, likimas diktuoja du uždavinius: 1) visomis priemonėmis darbu, aukomis, gyvu ir spaudintu žodžiu ir įvairaus pobūdžio pareiškimais -- ne tik teisti, bet ir gyvinti Lietuvos laisvimo akciją;

2) rūpintis, kad vyriausybės tų kraštų, kur mes turime laisvės gyventi, būtų suinteresuotos pa-

vergtųjų tautų išlaisvinimu iš raundonių vergijos.

Demokratijos kraštuose mūsų akcijai sąlygos yra labai dėkingos. Tik turime mokėti ir svarbiausiai, norėti jomis pasinaudoti.

JAV, pavyzdžiui, šie metai yra svarbūs rinkiminiai metai.

koti tautos idealui, kuriam daugelis lietuvių paaukojo patys save".

Tai Jono Paplėno gyvenimo bruožas, vykdyti jo paties, stekti jo paties. Spaudai rašydamas jis ne pamokslavo, o rašė tai, kas jo giliu įsitikinimu ir asme-

Dr. Jonas Paplėnas (gimė 1906 m. VII, 4 d. Valkininkuose, Lietuvoje, mirė 1960, IX, 12 d. Chicagoje, JAV).

Neabejojame, kad abi partijos atsakingiems valstybės postams išstytys geriausius kandidatus. Bet ne visų jų pažūros bus vienodos ne tik vidaus, bet ir užsienio politikos klausimais.

Mes, turintieji balsavimo privilegiją, turime teisę pasirinkti tuos, kurie, mūsų įsitikinimu, geriausia gali patarnauti pavergtųjų tautų laisvinimo idėjai.

Tačiau tai didžiai laisvinimo idėjai mes pirmoje eilėje turime tarnauti patys.

Turime vienintį ir gausiai dalyvauti ten, kur yra proga pademonstruoti mūsų ryžtą siekti švento idealo -- Lietuvos laisvės.

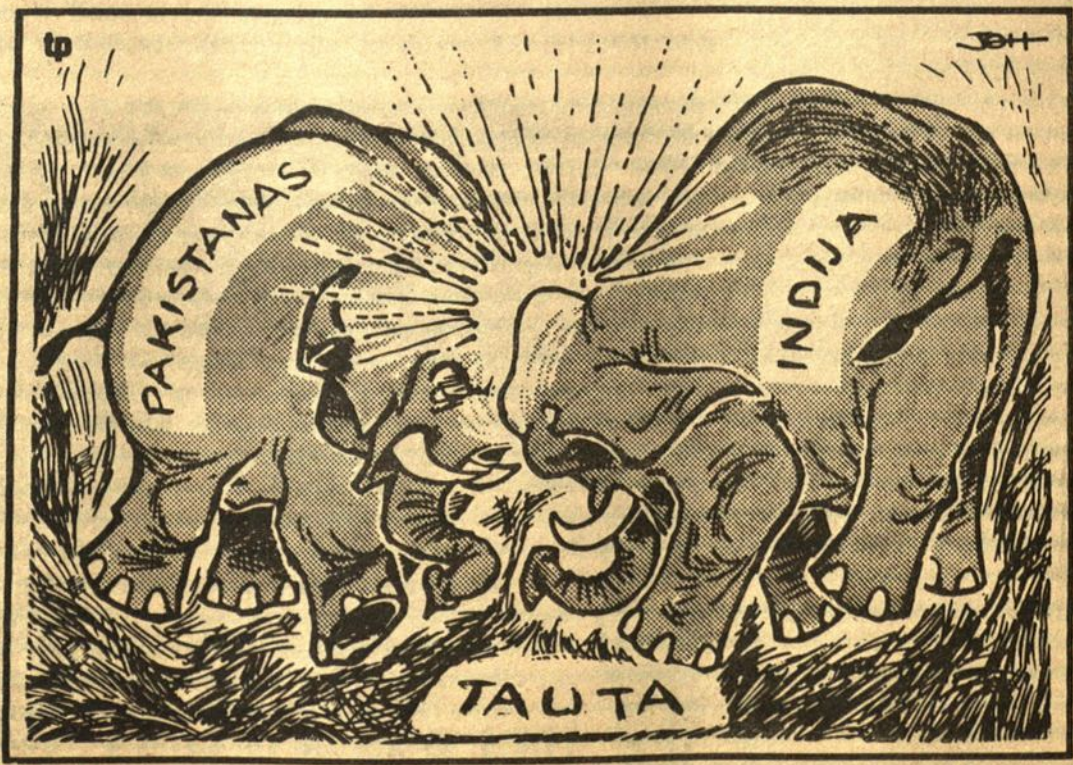
Turime išmokyti, Dariaus ir Girėno pavyzdžiu, pakilti aukščiau pilkos kasdienybės ir asmeninių interesų ir bent dalį savo jėgų, savo poilsio ir savo pajamų au-

niška patirtimi pagrįsta ir neužginčijama.

J. Paplėno mirties metines minint, jo artimas bičiulis Al. Laikūnas, dabartinis Vilties d-jos pirmininkas, apibūdindamas velties asmenį, Dirvos 105 Nr. (1961 m. rugsėjo 13 d.) rašo:

"Srovinį veikimą, būdamas ilgametis ir aktyvus tautininkas, visuomet grindė užtarnauta kitų srovių tolerancija ir laikė jį esant būtinu dalyku sąmoningam lietuviui, tačiau tąjį sroviškumą suprato turinti pirmoje eilėje tarnauti bendrajai, didžiajam lietuviškam reikalui -- savo krašto laisvei ir savos tautos gerovei. Ši principą jam beveik visuomet pavykdavo įgyvendinti antrosios atstovybėse, kur nesuskaituojamomis progomis

(Nukelta į 2 psl.)

Kai du drambliai grumiasi, žolė nukenčia... (Sena indų patarlė)

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Miežetis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

NEIŠSPRĘSTI UŽDAVINIAI

Jau kažin kada, daugumai mūsų išeivijos tebegyvenant pabėgėlių stovyklose Vokietijoje, skaitėme spaudoje komunikatus, kad mūsų veiksniai bandė derėtis su panašiais lenkų veiksniais bendrais abi tautos liečiančiais klausimais. Kokie būtų tų derybų rezultatai, visuomenėje įsivyravo nusistatymas, kad bet kokios derybos su lenkais veda į tokias pačias nuolaidas, kaip dabar kad įžūtime JAV vyriausybės įvairiais klausimais derybose su Sov. Sąjunga. Nepasitikiėjimas lenkais, bet koks bandymas su jais susitarti, mūsų visuomenėje sukelia neskanią reakciją.

Kaimyninių valstybių santykius Europoje nuolat grėia užėję dabar kartais tiems geriems santykiams kildami teritoriniai klausimai. Nekalbant jau apie komunistinį kolonializmą ir svetimų teritorijų okupaciją, tautos, kurios, berods, iš to komunistinio kolonializmo ir okupacijų turėjo pragytį šio to pasi. mokyt, nesugeba nuslopinti savo šovinistiniai nusiteikusių visuomenės narių, kurie ir šiuo metu dar viską, (vietoj atitaisius praeityje padarytus klaidas ir pradėjus realistiškai galvoti), kad tik palaikys gyvomis visas pretenzijas į tas teritorijas, kurios savo laiku, kad ir neteisėtai būdų užvaldytos, būtų bent teoretiškai remiamos nuolatiniiais priminimais, kad tik tos problemos liktų gyvos ir kad jos nebūtų numarinamos bet kokių naujų susitarimų ar naujos bendradarbiavimo dvasios iliuzijomis.

Neveltui gi lenkai ir ruošiai Vilniaus ir Lvovo dienas" didžiuliose Kanados miestuose, neveltui ir jų spaudoje karts nuo karto primenama savo skaitytoms, kad tie du miestai su aplinkinėmis teritorijomis buvo ir lieka "šventąja Lenkijos žeme". Kam šiuo metu priklauso visa Lenkija -- tas kartais nebetiek svarbu...

Be abejo, kad ir mes, Vilniaus klausimą palietus, rašome piktus straipsnius savo spaudoje, kuriame tuos klausimus savose organizacijose, skiriamos komisijas Lietuvos sienų klausimams spręsti ir t.t. Žodžiu, savo piktus veidus parodome saviems ir pasitenkiname savo pretenzijų teise ir savo reikalavimų moraliniu, teisiniu ir istoriniu pagrįstumu.

O tuo tarpu lenkų propaganda nesitenkina savųjų įtikinimu. Jie veikia taip, kad jų pretenzijos nuolat būtų žinomos ir užlenkiš-

kos visuomenės ribų. Be abejo, kad laikui atėjus, lenkiškoji tezė tuo būdu galės būti žinomesnė, jų motyvai iš anksto įkalti ir išpropagauoti.

Gal kam ir atrodo, kad tai nerimtų lenkų šovinistų reikalas, o mes galime būti ramūs, mūsų veiksniams ramiai ir darniai bendradarbiaujant su ne taip karštais lenkų antikomunistinės išeivijos atstovais.

Toks požiūris būtų tik lengvas atsakomybės nusikratymas ir rankų nusiplovimas. Lenkų kilmės žmogaus pakvietimas į demokratų vyriausybę, dabar jo pasiskyrimas ambasadorium į Varšuvą ir kiti politiniai žygiai lenkų atžvilgiu rodo, kad lenkų bendruomenės įtaka šiame krašte nesiriboja pademonstravimu savų pretenzijų, komisijų sudarymu sienų klausimams spręsti... Lenkų įtaka į šio krašto politinius sluoksnius yra tiek ryški, tiek intensyvi, kad jie, reikaliu esant, nesivaržo ir čekų kilmės žmogaus išrinkti kurios nors patriotinės lenkų organizacijos garbės nariu, jei tik jiems tai politiškai apsimoka, ar kalkuliuojama, kad apsimokės ateityje. Tai ir yra ta realioji politika, kuri savo uždavinių įgyvendinimo siekia ne tik lenkai, bet ir visa eilė kitų tautybių.

Realioji politika reiškia veiksmingumą, įsigijimą tramplino savo įtakai išreikšti, konkuruoti su priešingomis tendencijomis. Nėra tai lengvas darbas, nei paprastas uždavinys. Bet ją politika gyvena, naudojasi ir dažnai laimi kiti. Mes gi į tai esame linkę žiūrėti, kaip į nešvarių baltinių krepšį.

Be abejo, kad politinis darbas negali būti visiems prie širdies. Bet neišspręstų uždavinių eilėje privalome bent pažūrėti į to darbo reikalingumą ir į jį dirbančiuosius blaivesnėmis akimis, ir nesitenkinti galvojus, kad tie klausimai išsprendę išsprendę kopolychos Washingtono pavidinimo klausimą, ar paskelbus LB ribose Vilniaus mėnesį, bei skaitant paskaitas apie Vilnių savųjų tarpe.

Tai tik vienas iš daugelio dar neišspręstų uždavinių ir klausimų. Bet kas gi imsis iniciatyvos tiems uždaviniams išspręsti? Ir kada ir kaip į tų klausimų sprendimą pradėsime žiūrėti tolimesnius horizontus matančiomis akimis?

(J.Č.)

džinista ir rezultatas: kapų prižiūrėtojai jas pašalina ir sunaikina. Ar ne kilni ir graži buvo a.a. pulk. Saladžiaus idėja? Yra buvę ir anksčiau pavienių

Su pagarba minime sukaktistų, kurie nepranyksta svetimos žemės gerbūvy, o lieka ištikimi savo gimtosios šalies patriotai. Toks yra ir medicinos daktaras Vaclovas Paprockas, kuris vienas iš pirmųjų naujųjų lietuvių ateivių New Yorke 1951 m., vasario 2 d. išlaikęs nustatytus egzaminus gavo leidimą praktikuoti savo profesiją ir atidarė gydytojo kabineta.

Gimęs 1905 m. rugsėjo 29 d., Asavytų kaime, Degučių valsčiuje, Zarasų apskrityje. Pradžios mokyklą baigė Maskvoje, o 1921 m. Zarasų progimnaziją ir 1927-aisiais Zarasų Mokytojų kursus, 1929 m. Simono Daukanto Mokytojų Seminariją Kaune. Per tą laiką dirbo įvairiose įstaigose ir buvo pradžios mokyklos mokytoju, kol tais pat metais įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą medicinos fakultetą, kurį baigė 1934 m. ir 36-aisiais gavo medicinos gydytojo diplomą. Nuo 1935-37 m. buvo Sisteminės Anatomijos Instituto asistentu. Jauno gydytojo gabumus pastebėjusi U-to vadovybė 1937 m. pakvietė į V.D.U. I-sios Chirurginės Klinikos Kaune prof. Kuzmos asistentu pareigoms, kuriose dr. V. Paprockas išbuvo iki 1944 m., kol buvo priverstas palikti savo tėvynę, atsisakyti jam patikėtų profesinių pareigų, giminių bei artimųjų draugų, bolševikams okupuojant Lietuvą, išvengti jo kolegų, medicinos gydytojų Panevėžy ir kitur, bolševikų žiauriai nužudytų likimo.

Išvykęs iš Lietuvos su žmona Birute Trainavičiute, dantų gydytoja, ir mažamete dukrele Kristina, apsigyveno Austrijoje ir pradėjo dirbti Voeccklabrucko apskrityje vyr. gydytoju. Čia gimė ir sūnus Vytautas.

1947.4.15 atvyko į JAV ir pradėjo dirbti Mastic Beach, L.I. New York rezidentu ir kartu ruošėsi egzaminams įgyti šio krašto New Yorko valstybės med. gydytojo teises, kurias jis ir gavo 1951 m.

Savo profesines žinias dr. V. Paprockas nuolat gilino lankydamas profesorius: Shoenbauer, Finsterer, Denek ir Boehler klinikas Vienoje, Austrijoje ir Insbruko u-tė, prof. Sauerbracho Berlyne.

Dr. V. Paprockui gavus teises praktikuoti, nemaža džiaugsmo buvo daugeliui naujųjų lietuvių ateivių, kurie tuo laiku dar nemokėjo anglų kalbos ir negalėjo svetimam gydytojui išpasakoti savo bėdų ir skausmų. Todėl iš pat pirmos dienos jo kabineta užpildė vieni lietuviai, kuriems dr. V. Paprockas nepašyškėjo už prenumeruoti gausybę lietuviškos spaudos laukiamajame pasiskaityti.

Dr. V. Paprockas, vos įsikūręs naujoje žemėje, neužsidaro siaurame profesiniame pasaulyje. Jo asmenyje išsilygo ne vien medicinos daktaras, bet ir visuomenininkas, kultūrininkas, žurnalistas ir tautinių reikalų rėmėjas.

Jis buvo Lietuvių Studentų Medikų Draugijos pirmininku, medi-

atsitikimų, kad gėlių vietoj buvo aukojami pinigai labdariniams tikslams. Norėtųsi, kad šis protas paplistų kuo plačiausiai, nes tuomi pagerbtumėm ir mirusį ir kartu aukomis parentumėm, pagal savo norą, ar Vas, 16 gimnaziją, ar Liet. Fondą ar Balfą ar kitas svarbias įstaigas, ar organizacijas.

R. Liormonas
Rochester

DR. VACLOVO PAPROCKO SUKAKTIS

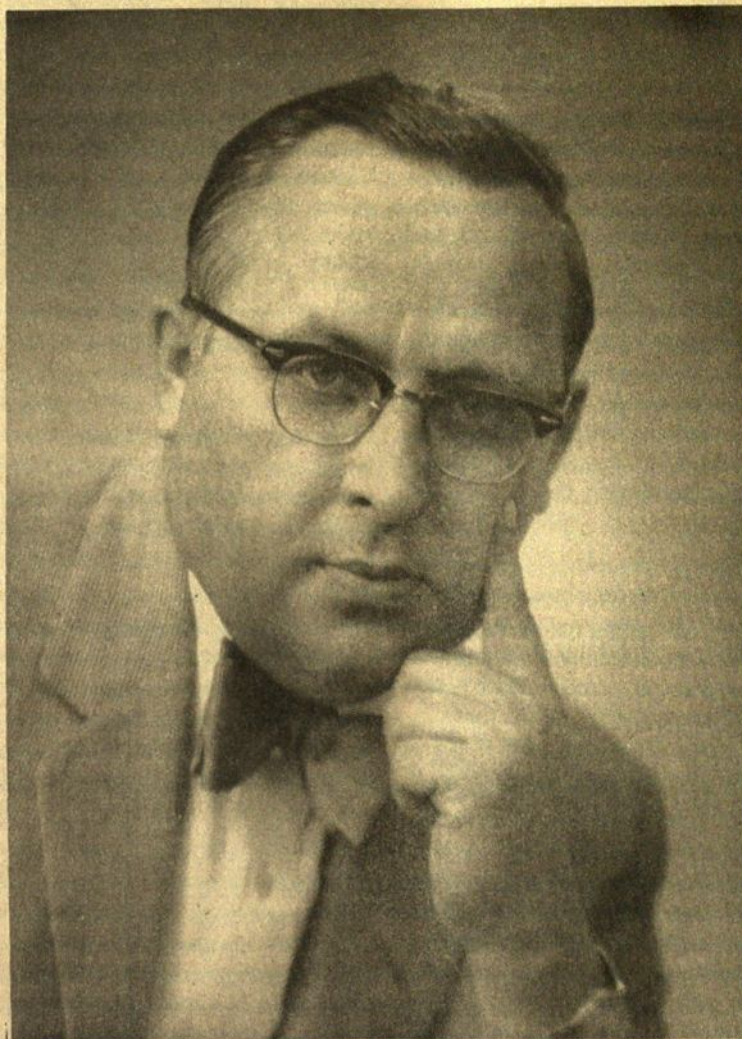
E. Čekienė

cinos klausimais paskaitų lektorium Lietuvoje, BALFo vajuos pirmininku, Gydytojų Korporacijos Fraternitas Lituanica ir Lietuvių Gydytojų Draugijos New Yorke nuolatinis valdybos narys, gyvas ir judrus išeivijos lietuvių gyvenimo stebėtojas ir dalyvis, efektingai aukomis remias mūsų kultūrinį ir politinį darbą. Jį matome dažnai atsilankant į kultūrinius rengimus ir politines

nuomone.

Dr. V. Paprockas newyorkiečiams gerai žinomas ne vien kaip gydytojas, visuomenininkas, bet ir kaip nuoširdus lietuvis, gal iš profesinio įpratimo kiekvienam visados pasiruošęs mieliai padėti. Jis porą metų anksčiau už kitus atvykęs į JAV sudarė visą eilę dokumentų atvykti į šį kraštą draugams bei pažįstamiems ir visai nežinomiems asmenims bei šeimoms kitų paprašytas.

Tai tikrai keletas man žinomų

Dr. V. Paprockas

paskaitas. Čia jis New Yorko Liet. Prekybos Rūmų veikloje, štai zarasičių susirinkime, kur susitinka jo buvę kaimynai.

Sukaktuviniui nesvetimas ir spaudos darbas. Yra parašęs ir paskelbęs "Medicinoje" 1938-1944 m. septynis mokslo darbus chirurginiais klausimais. Daug rašė atvykęs į JAV. Dabar taip pat nevengia įvairiais klausimais spaudoje pasakyti savo

jubilato ryškesnių gyvenimo bruožų, kurie nebus naujiena nė vienam newyorkiečiui, o pats jubilatas tikrai, atleis man už atskleidimą kad ir mažos dalies jo gyvenimo.

60 metų reikšdama tik subrendimo amžių, todėl gerbiame jubilatui linkime dar ilgai nepavargti ir toliau eiti tuo judriu, tautinio gyvybingumo pilnu gyvenimo keliu.

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprengsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skybėlės.

Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuošimčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Spaudoje pasidairius

Mūsų politiniais klausimais

Darbininko atstovas kreipėsi į Vilko pirm. Vaclovą Sidzikauską prašydamas jį pasisakyti "kas galvojama ir kas daroma laisvės atgauti".

Kadangi V. Sidzikauskas yra ne tik Vilko, bet ir Lietuvos Laisvės Komiteto bei Lietuvos Delegacijos prie Pavergtos Europos Seimo pirmininkas, savo atsakymuose palietė ir tų organizacijų pastangas politiniame darbe.

Rugsėjo 3 d. Darbininkas V. Sidzikauskas pasisako kad:

"Pavergtos Europos seimo artimiausias rūpestis yra dvyluktoji sesija, kuri bus rugsėjo 21. Debatuose teks pakartotinai pasisakyti prieš Sovietų Sąjungos užurpaciją kalbėti Baltijos valstybių vardu Jungtinėse Tautose. Pagrindinis betgi dalykas -- esamos pavergtuose kraštuose padėties įvertinimas ir pramatymas, koki politiniai veiksmai ir keltai šiuo metu galėtų geriausiai vesti į nepriklausomybės atgavimą.

Ar tie keliai nebuvo svarstyti Vilko Taryboje? Buvo, berods, pereita savaitė, jos posėdis? Jai, turbūt, tektų sutarti nusistatymus aktualiais klausimais ir paskleisti visuomenėje, kad visų keltas daug maž, jei ir nebūtų vienodas, tai kad bent derintųsi. Tokių klausimų tikrai kyla, sutiko min. Vac. Sidzikauskas. Laikas iškelti tai vienur tai kitur naujų minčių dėl laisvinimo koncepcijos; pasakoma apie "satelitinės padėties" siekimą, kuris turėtų reikšti Lietuvos atskyrimą nuo Maskvos, bet palikdamas esamo komunistinio režimo; pasakoma apie naujų žmonių ar naujos kartos jungimą į laisvės akcijos vadovavimą ar net visai vadovybės perėmimą į tos kartos rankas. Tie visi klausimai svarbūs, svarstyti. Rimtai ir apdairiai svarstyti, nes jie gali duoti visuomenės panaujintos koncepcijos laisvės siekti, bet gali ir visuomenei naujos realios koncepcijos neduoti, o senąją sugriauti.

Tuo reikalu min. Vac. Sidzikauskas numato paruošti sielkimų bei strategijos projektą, kuris būtų Vilko išsvarstytas, prieš patiekiant visuomenei.

Anie politiniai klausimai bus svarstomi vėliau, o paskutiniame Vilko Tarybos posėdy buvo svarstomi organizaciniai reikalai. Tarp jų praktinės reikšmės turi Eltos Informacijų leidimas. Formaliai jas leidžia Eltos draugija, registruota Vokietijos valdžioje. Dėl Informacijų leidimo kilo argumentų iš vienos ir iš antros pusės: tai per brangi informacijos priemonė, o kada laikraščiai turi tuos pačius informacijos šaltinius, ji yra ir mažiau reikalinga; iš kitos pusės nebūtų noro "apnuoginti" Europą; joje panaikintas Vykdomosios Tarybos veikimas, biuletenio panaikinimas galėtų sudaryti dar didesnį "apnuoginimo" įspūdį. Vilko valdyboje buvo numatyta padėti palikti kaip yra, tik iš Reutlingeno perkelti į Muencheną. Tačiau Vilko Taryboje tas nusistatymas nerado pritarimo, nors, pasirodo, Muenchene ir patalpa išnuomota.

Dėl žygio į Jungtines Tautas. Taip, mano min. Vac. Sidzikauskas, sumanymas gražus, ir iniciatoriai sveikintini. Visas sunkumas betgi kyla, kai sumanymą reikia praktiškai vykdyti. Vilkas yra pakvietęs žygio komiteto narius atvykti į Vilko Tarybos artimiausią posėdį šio mėnesio gale, kad informuotų, kas padaryta, kas daryti numatyta. Iš klausius bus matyt, kiek ir kuo Vilkas galėtų praktiškai padėti.

* NE TIK JAV LENKAI, bet ir Valst. Departamento aukštesni pareigūnai nepatenkinti Gronouido paskyrimu ambasadorium į Lenkiją.

Varšuva yra vienintelė vieta, kur pastoviai susitinka JAV ir Raud. Kinijos ambasadoriai. Tiems kontaktams suteikiam ne mažos reikšmės. Valst. D-to sluoksniuose manoma, kad tam darbu būv. pašalininkas netin-

ŠERMENINĖS GĖLĖS

A.a. pulkin. Pr. Saladžius prieš mirtį pareiškė pageidavimą, kad jam mirus vietoj gėlių vainikų norintieji jį pagerbtų aukotų pinigais Vas, 16 gimnazijai parentui. Tą nuoširdų vėlionies pageidavimą jo žmona p. Br. Saladžiuvienė pranešė laidotuvių įstaigos direktoriui J. Morktnui, per kurį paprastai gėlės užsakomos. Didžiuma paklausė vėlionies valios ir rezultatas gavosi gražus. Atskirais laidotuvių direktoriaus paruoštais vokais suaukoto viso 352 dol., kurie per Balfą pasiųsti Vas, 16 gimnazijai. Gėlės - vainikai laikosi pora dienų, po to nuvysta, su-

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Grain Alcohol 190 proof U.S.P.	5th 4.89	6. Chianti Import. Wine	Full. Qt. 0.98
2. Popular V.S.O.P. German Brandy	5th 4.98	7. May Wine, Liebfraumilk German	5th 0.98
3. Napoleon Imp. French Brandy	5th 3.35		
4. Zeller Schwarze Katz	5th 1.29		
5. Creme De Banana Liqueur	5th 3.19		

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AKIMIRKOS

Kas turėjo padėti?

BRONYS RAILA

Šianakt užverki mano langą:
Pavasariu čion dvelkia žemės gėda.
Ligonis aš... Taip dreba rankos.
Raudodama širdis taip kilda.
(1927)

Tai beveik nuostabu! Tik reto poeto mimozistiškai jautri širdis ir slaptinga intencija galėtų taip pranašistiškai nujausti savo ateitį. Ką ji nujaustė ar dar tik pasąmonės vizijoje išgyveno, - visa tai pradėjo išsispindėti neilgai trukus, po penkerių šešerių metų. Visa, ką 22 metų poetas intymiausių išgyvenimų valandomis anuomet rašė, dabar pildėsi, lyg aidas, lyg atsikartojimas, lyg "juodojo angelo" nuodingų įstatymų rūstus įsigaliojimas...

Lėšos, iš kurių rašytojas galėjo ligoninėje ir sanatorijoje gydytis ar bent stabdyti plaučių ligos sunkėjimo procesą, buvo pradžioje jam duodamos iš valstybinės Ligoninių Kasos. Bet per porą metų įstatymo leistos teisės ir normos išsibaigė ir dar liko skolos. Biurokratija visur ta pati biurokratija: ji negali ir dažniausia nesistengia daryti daugiau, negu leidžia taisyklių tvoros, nežinint jokių kitų pašalinių - humanistinių, etinių, kultūrinių ar filosofinių - taurių motyvų.

Tada Leonas grįžo namo, į šeimos ūkį Žiogaičiuose, pas tėvus. Čia prasidėjo ir pasibaigė jo tikroji kalvarija. Kaip minėjau paties poeto ji gana vaizdžiai aprašyta išlikusiose ir rinkinyje paskelbtuose laiškuose (kartoju: nežinia tik, ar sovietiniai redaktoriai paskelbė visus laiškus?) jo mylimajai Birutei, A. Venclovai, kai kurių laikraščių redakcijoms, Dr. Jonui Šliupui, studentų varpininkui "Žalgirio" korporacijai, jo Testamente ir ypač plačiai daugiausia jam pasiūlytoms galobėjimui ir reikalų rūpinimui Žalgirietėi inžinierui Jokūbui Kregždėi.

Per tuos ketverius tėviškėje praleistus metus ligonio padėtis lėtai, bet pastoviai ėjo katastrofiškyn visais požūriais: sveikatos, ekonominio, moralinio, ideologinio ir religinio. Klaidi tai buvo kėlonė į mirtį jaunam, gražiam vyrui, stipraus talento ir dar stipresniais troškimais apdovanotam rašytojui. Nesimėtė nei vilties, nei jokių kitokių galimybių gyvam išlikti.

Pastangų bergi jis dėjo nuolat ir kokių tik begalėjų išgalvoti. Pirmiausia jis prašė ir laukė, kad jam padės bendraminčiai varpininkai ir liaudininkai, kurių vien Kaune buvo nemaža ir gerai pasiturinčių advokatų, inžinierių, profesorių ar verslininkų. Kaip jis man dar ligos pradžioje kartą sakėsi, jo svajonė, aišku, buvo Šveicarija su jos sanatorijom ir tuomet garbiausiomis džiūvinių gydyklom Europoje. Bet tiek lėšų ir aukų tada nesurado.

Jo rėmėjais, reikalų tvarkytojais, užjaunčiančiais draugais liko netrukus tik studentai varpininkai Žalgirietėiai, jo korporacijos vienminčiai, be abejo ne visi,

bent keletas, ypač Jokūbas Kregždė, kurį nukrypo visa Leono korespondencija iš Žiogaičių. Jų parama, kaip atrodo, nebuvo ir negalėjo būti stambi, bet ji buvo nuolatinė ir tenkinanti bent minimaliausius reikalus: protarpiais šiek tiek pinigų gydymuisi, vaistams, daktarams, pašto išlaidoms, užsakant laikraščius ir žurnalus, atsiunčiant knygas, padedant išaiškinti paskolų reikalus šeimos ūkiams ir t.t.

Skabeika sugrįžo į tėviškę pasunkėjusiomis aplinkybėmis. Vienas brolis jau buvo atsiskyręs nuo šeimos, vedęs apylinkės jauną našlę ir nuėjęs užkurių į jos įgytą stambesnę ūkį, tačiau dėl testamentu bylinėjosi su žmonos buvusio vyro giminėmis ir jam vis grėsė įvairūs pavojai. Leonas rūpinosi tam broliui išgauti iš Žemės Banko Kaune paskolą pretendams dalis atmokėti, bet atrodo nelabai sėkmingai.

Kitas brolis jau buvo perėmęs šeimos ūkį, nes abu tėvai jau buvo pasenę ir lietuvišku papročiu čia karšo iš "išimtinės". Neaišku, ar tat jau buvo formaliai sutvarkyta testamentu ar dar ne, bet bent Aukštaitijoje ir berods Žemaitijoje galiojo nerašytas paprotinis įstatymas, kad jeigu iš ūkio stūnas ar dukrė yra išleidžiami į mokslus, ypač aukštuosius, tai laikoma, kad dalis jiems pilnai atiduota.

Skabeika nespėjo su diplomu baigti universiteto, bet per penkerius metus buvo leidžiamas į aukštąjį mokslą, ir buvo aišku, turbūt ir jam pačiam, kad jis negalėjo turėti formalių pretenzijų į savo dalį. Bet jis sirgdamas galėjo ūkyje gyventi prietėvų. Padėtis buvo vistik sunki, ir dėl to jis ne kartą laiškuose skundžiasi. Metai prieš mirtį jis dar sugalvoja paskutinį būdą ir prašo Kregždę išsiaiškinti Sveikatos departamente, ar jam negalėtų paskirti lėšų gydymuisi, kaip beturčių. Tada, pasirodė, buvo galima ir taip būdavo daroma, tik Skabeikos atveju jo valsčiaus viršaitis turėjo išduoti paliudijimą, kad tas asmuo tikrai yra beturtis.

Deja, Viešųjų valsčiaus viršaitis tokio neturto liudijimo jam nesutiko išduoti. Viena laiške Skabeika sarkastiškai pažymi, kad viršaitis jam lengvai duotų tokį liudijimą, bet tuo atveju valsčius iš savo lėšų turėtų padengti išlaidas, - bet valsčius to nenori ir todėl jam neturto liudijimo neduoda. Sovietinei propagandai tai malonus faktas: štai kokie buvo lietuviški buožės, štai kaip buržuazija mirtin stūmė po etą!

Be abejo, tai buvo tas pats amžinas biurokratijos ir moralės bei žmoniškumo konfliktas. Kaip

turėjo pasielgti Viešųjų valsčiaus viršaitis ir ar jis galėjo kitaip pasielgti? Jo akys ir visų kaimynų akys Skabeika buvo vidutinio, gal net stambesnio ūkininko stūnas ir dabar apsigyvenęs savo tėviškėje. Vienas jo brolis užkuriu nuėjo į kitą stambų ūkį, antras brolis valdė tėviškės ūkį. Pirmiausia šeima turėtų remti savo narį ligonį, kol dar yra galimybių. Tokiomis aplinkybėmis ir vyraujant tokiai pažinčiai viršaitis beveik negalėjo išduoti visiškai beturčio liudijimą, kaip kodiam apylinkės elgetai, ūkininko stūnui, ūkyje su tėvais ir broliu gyvenančiam. Ką dėl to būtų pasakiusios kitos visiškų beturčių ar žymiai mažiau turtingos šeimos?

Primindamas šį skaudų faktą kaip paskutinę priemonę gelbėti ligoniu, tuo aš nenoriu nei ginti Viešųjų valsčiaus viršaitio, nei jo kaltinti, o tik mėginti suprasti visus jo tokio elgesio motyvus ir jo sunkų konfliktą pareigoje prižiūrėti, kad valsčiaus finansai būtų skirstomi teisingai ir pagal nusistovėjusius papročius.

Pagaliau, - kodėl taip buvo ir kodėl šitaip galėjo įvykti, kad apsigyusias poetui, kuris po to staiga atsisakė savo pasaulėžiūros, vis griežčiau ir sarkastiškiau ėmė smerkti ir liberalizmą, ir demokratiją, ir savo srovę, ir visus savo idėjinis bendraminčius, o taip pat ir socialdemokratiją, ir pripažinti bei aukštinti tik revoliucinį socializmą ir faktinai tik proletariato diktatūrą ir stalininio tipo bolševizmą (nors tų žodžių įsakmiai jis dar nebuvo niekur pavartojęs), ir "visu griežtumu nusigręžė nuo siauraučio nacionalinio išganymo", pats ligos patalė lenkdamas ir draugus agituodamas "lenkti galvą didžiajam Socializmo idealui", - kodėl jam būtinai turėjo skubėti su pagalba ir išskirtina parama, taip sakant, fašistinės valstybės įstaigos, supuvusio smetoninio režimo Šveikatos departamentas, Viešųjų valsčių tautininkų pastatytas viršaičių kažkoks buožė, sumiesionė ir draugiškumo jausmų niekad neturėję kolegus varpininkai, fašizmui batlaizliaujančieji liaudininkų partijos pinigučiai, buržuaziniai demokratų, socialistai ir beidėjiniai liberalai, visi šie, drąsiai sakykime, mažiausia 95 lietuviškos visuomenės procentai, kuriems mirštantis poetas grąsino padaryti "neišvengiamą revoliucinę operaciją", kaip su tikru malonumu pabrėžia savo studijoje sovietinis kritikas V. Kubilius?

Kodėl tik jie visi turėjo rūpintis, gydyti iš Ligoninių Kasų lėšų, iš valstybės išdo, iš vieno valsčiaus išdo ar pavienių buvusios bendros idėjos ir geros širdies žmonių aukomis? Ir kodėl tuomet neatėjo į talką nė vienu stiprinančios paguodos žodžiu, nė su viena sudulusia kaupėka nei Rusijos, nei Lietuvos kompartijų šulai, nei MOPR -- tarptautinė raudonųjų organizacija į kalėjimą ar šiaip į bėdas patekusiems bolševikams ir jų sankleiviams remti?

Nė vienu žodžiu, nė viena kaupėka jie neatėjo jam į pagalbą! Net nesirūpino sužinoti, kad kažkuriame nūriame žemaitiškų provincijos kaimelyje merdėja poetas, kuris visa širdim ir visais smegenimis veržė veržiasi prie

Prof. Juozo Jakšto įnašas mokslui

Dr. A. Rukša

tos svarbesnės pirmojo laikotarpio visuotinės istorijos studijos skelbtos Židinyje: Viduramžių pradžios problema 1935, 3; Romėniškasis patriotizmas ir krikščionybė 1937, 2; Romėniškasis Prudencijaus patriotizmas 1937, 5-6; Salvianus 1938, 4. Iš Lietuvos istorijos: Vokiečių ordinas ir Lietuva Vytenio ir Gedimino metu, Senovė I, II; A. Šapokos redaguotoje monografijoje Jogaila (1935) skyrius apie Jogailos ir Vytauto kovas su vokiečių ordinu (129-183 psl.); taip pat Šapokos redaguotoje Lietuvos istorijoje pirmasis lietuvių tautos valstybinio gyvenimo laikotarpis, iki krikščioniškųjų laikų pradžios. Studijoje Naujasis Gedimino dinastijos kilmės tyrinėjimai, Lietuvos Praeitį I, 1940 (29 - 56 psl.) jis pirmas iškėlė aiškų tezę, kad Gediminaičiai buvo aukštaitiškos kilmės. Rašė straipsnių Vairui, Lietuvos Aidui.

MOKSLINĖ VEIKLA JAV

a) Studijos Lietuvos istorijos temomis.

Nors dėl gausingos šeimos ir kitų priežasčių mūsų istorikas JAV ir nebeįsijungė į akademinę kairę, tačiau ir pelyndamas duoną fabrike jis atsidėjo moksliniam darbui. Jo mokslinių straipsnių rasime žurnaluose Aidas, Lituanus, The Baltic Review, Commentationes Balticae, Slavic Review, laikraščiuose Dirva, Draugas. Ypatingai minėtinas būty šios studijos Lietuvos istorijos klausimais: Das Balticum in der Kreuzzugsbewegung des 14. Jhs, Die Nachrichten Philipps de Mezieres ueber die baltischen Gebiete, Commentationes Balticae VI/VII, 3, Baltisches Forschungsinstitut Bonn 1959 (141-183 psl.); The battle of Tannenberg, 1410, The Baltic Review 20, 1960, VII (18 - 37 psl.); East Central Europe and the Encyclopedia of World History, Lituanus VII, 3, 1962 (71-84 psl.). Dugosz about the battle of Tannenberg, Lituanus VIII, 3, 1962 (71-84 psl.); The 1863 revolt in Soviet historiography, Lituanus IX, 4, 1963 (145-148 psl.); How firm was the Polish-Lithuanian Federation? Slavic Review XXII 3, 1963, IX, Discussion section (442-449 psl.). Išskyrus nebebe daugiausia redaktoriaus ir Kryžiaus karų studiją, visi šie darbai susiję su istorinių įvykių suaktyvėjimu ar šiaip gyvenimo iškeltais, ypač svetimųjų, kartais ir saviškių šališkai nušviestais istoriniais klausimais. Čia ne kartą įtikinamai atitaisytas iškreiptas praeities įvykių vaizdas.

b) Enciklopediniai darbai.

Didžiausiu suaktyvininko nuopelnu tektų laikyti didžiulį jo įnašą į Lietuvii Enciklopediją, monumentaliausią iš bet kada skelbtų lietuvių kalba veikalų. Nuo pat šios enciklopedijos leidimo pradžios viduramžių istorijos skyriaus redaktoriaus titulu įsijungęs į enciklopedinį darbą, jis davė gausybę straipsnių įvairioms istorinėms temoms.

Mokslinė šių enciklopedinių straipsnių vertė visų pirma ta, kad jų temomis arba visai nieko nebuvo rašyta lietuvių kalba, arba, jei ir buvo kas rašyta, tai jie duoda daug iki šiol neskelbtos ir nedorotos medžiagos. Dugumų šių straipsnių galima būtų vadinti studijomis ar bent studijėlėmis. Kiek jiems parašyti reikia įdėti darbo ir laiko, tegali spręsti tas, kam teko tokias straipsnius rašyti. Kaip ir kiekvieno mokslinio darbo, ir enciklopedinio straipsnio rašymo metodas tas pats. Pirmiausia tenka surinkti straipsniui medžiagą, atrinkti kas reikalinga, kritiškai perversinti ir patikrinti visus duomenis, nes mokslininkas turi ne akiai sekti autoritetu, bet visą perleisti per kritikos koštuvą, ištaisyti pasitaikančias klaidas (klaidų ir neapsižinėjimų galima tikėtis aptikti visur, nes juk veiklaus rašė ne dievai, bet žmonės), iš skirtingų požūrių atsiminimuose nevengia paliudyti, kaip Kregždė jau tuomet kalbėjęs: "Skabeika eina kairyn. Jis kalba kaip komunistas. Ir laiškuose man visokių dalykų prirašo. Ką padarysi, ligonis, per daug jautrus"... Bet jis vistik ligoniu padėjo.

lietokose, mūsų mokslininkas, šalia kitų darbų, davė enciklopedijai tokią gausybę puikiai paruoštų straipsnių, rodo ne tik jo didelį sugebėjimą, visišką atsidėjimą darbu, bet ir geležinę sveikatą.

SUKAKTUVININKAS -- ISTORINĖS TIESOS IEŠKOTOJAS

Nors ne tik paskiros istorinės mokyklos, bet ir kiekvienas istorikas skirtingai vaizduoja istorinius įvykius ir visai bešališkai jų vaizduoti neįmanoma, net ir tuo atveju, kai pasakojimas grindžiamas šaltiniais ar net jais keičiamas, nes daug pareina ir nuo to, kaip jie parenkami ir grupuojami, tačiau mokslinėje istoriografijoje vis dėlto būtinai reikalaujam, kad istorikas siektų galimai didesnio objektyvumo. Apie mūsų istoriką galima pagrįstai tvirtinti, kad jis tikrai nuoširdžiai stengiasi laikytis objektyvumo, eidamas keliu, kurį pramynė ir parodė graikų istorikas Tukididas, siekęs teisingai vaizduoti istorinę tikrovę, romėnų istorikas Tacitas, garliuotu posakiu sine ira et studio "be pykčio ir šališkumo" raginęs susilaikyti nuo politinių aistrų, ir didžiausias vokiečių istorikas L. Ranke, reikalaujęs vaizduoti "kaip iš tikrųjų buvo". Mokėjimas mūsų istoriko išlaikyti objektyvumą ypatingai ryškus jau minėtoje diskusijoje dėl Lenkijos-Lietuvos unijos. Kai žymiausias Lenkijos Lietuvos unijos garbintojų atstovas didelės erudicijos lenkų prof. Oskaras Haleckis diskutuoja dėl Kansas universiteto prof. Oswaldo P. Backaus III studijos The problem of unity in the Polish-Lithuanian state neišlaikė akademinės diskusijų rimties, karščiausiai ir net išdidžiai apėjo keltuosius prof. Backaus klausimus, to paties Slavic Review redaktoriaus Washingtono universiteto prof. D.W. Treagoldo taip pat pakviestas dalyvauti toje pačioje diskusijoje ir prof. Jakštas išlaikė šaltakraukiškumą ir svarsė klausimus iš esmės. Tada išsami pabrėžė ir pats diskutuojamosios studijos autorius prof. Backus baigiamajame atkirčio žodyje: "Tenka atkreipti ypatingą dėmesį į ramų, bešališką (dispanionatę) dr. Jakšto kritikos toną, net kai jis nesutinka, ir į jo norimą svarstyti tiesiog klausimus, kuriuos aš buvau iškęsęs. Jo laikysena padeda sudaryti atmosferą, laisvą nuo nacionalistinių samprotavimų ir lengvinančią pastangas diskutuoti ir gildinti klausimus kuo objektyviau".

Kaip skelbtosiose savo mokslinėse studijose ir gausiomis proginėmis paskaitomis bei spaudoje skelbtais straipsniais, suaktyvininkas laikosi mokslinio kritiškumo, nesitenkina vien kroniškai atpasakoti istorinį vyksmą, bet stengiasi tikro praktiko istoriko metodu išaiškinti priežastis istorinius įvykius bei jų sąryšį ir susekti istorinę tiesą. Visuose dr. Jakšto darbuose justis mokslinė erudito dvasia, tad net ir jo populiarios paskaitos bei gausingi spaudoje skelbtieji straipsniai ne trafarietiniai, bet visada pasižymi naujumu, šviežumu ir kelia užtaunant klausytojų bei skaitytojų susidomėjimą.

Linkime darbščiam ir našiam suaktyvininkui dar daug metų sėkmingai dirbti.

Naujas LITUANUS numeris

LITUANUS naujasis numeris jau pasirodė, pristatydama angliškai skaitantiesiems Simoną Daukantą (V. Trumpa). Turinje įdomūs straipsniai apie Lietuvos kultūrinį profilį vokiečių literatūroje (A.C. Matulis), apie naują ideologiją ir politiką Pabaltijo valstybėse (J.P. Slavėnas) ir V. Mykoliaičio - Putino prązą ir poeziją (A. Sterynas). Daile reprezentuoja R. Viesulo kūryba. Lituanus numeratas kaina metams tik 3 dol. Atrodo, kad už tą kainą vertėtų padaryti visą eilę dovanų inteligentiškesnei angliškai skaitančiai visuomenės nariai daliai, norint ją suapžindinti su lietuviškosios kultūros ir Lietuvos gyvenimo būdingesniais bruožais.

Užsisakyti galima šiuo adresu: Lituanus, P.O. Box 9318, Chicago, Illinois, 60690.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti. Jūs galite atsivesti paštą, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Tėviškės stovyklos dalyviai, stovyklavę rugpjūčio 14-21 d. Kanados Romuvos stovyklavietėje. Pirmojo eilėje instruktoriai-ės, stovyklos viršininkas J. Vaišnys ir pastovyklių viršininkai M. Jonikienė ir J. Bružinskas.

TĖVIŠKĖS STOVYKLOJE

Pro Kanados klevais, skrobais, beržais bei ažuolais apaugusius uolynus ryto saulės spinduliai kerta į rūkals apsiklojusį "Fox" ežerą.

Gedimino laikų medžioklės rago garsas nuaidi ryto tyloje ir miegantis palapinių miestas su-

moje ir visai ežero pakrantėje. Didysis stovyklavietės pastatas -- valgykla stovyklą natūraliai dalina į dvi pastovykles, atskirtas sunkiai praeinamu mišku ir uolynais. Pastovyklėse baltuoja patogūs šeši namukai, kuriuose stovyklauja palapinėms didelio

žesni, meniškesni.

Pastovyklės viršininko pavaduotojas A. Saulaitis S.J. pilnu tempu atrieda iš kalno medžiukoje pasislėpusios Brolijos stovyklos tiesiai prie štabo būstinės Klaipėdos "vasarnamyje".

-- Broli Juozai, sunkiosios pionierijos užsiėmimams mums reikia mobilizuoti ne tik visus instruktorius, bet ir valdžią, -- kreipiasi į pastovyklės viršininką J. Bružinską.

-- Jei reikia, mobilizuok ne tik Skrinską, bet ir tėvą Vaišnį!

Poška kirviai, ūžia piūkiai. Pastovyklėje išauga stebėjimo bokštas, persikėlimo tiltas, nešiojama virtuvės ugniavietė, palapinės, miško lovos ir į ežerą nuleidžiamos ne ką už Kon-ti-ki prastesnis plaustas.

Brolijos skilčių stovyklėlėse rūksta pečiai ir čirška keptuvės.

Visas skiltis kas rytą tikrina ir taškais vertina inspekcinė komisija. Varžybų iššaukiami skilčių rajonėliuose kas dieną išdysgta nauji įsirengimai ar pagerinimai. Papuošimams laiko nebelieka. O ta pastovyklių lankymo valanda taip trumpa, kad tik pora sesių tegali sutikti. Nebelieka laiko nė užrašų perrašymui. O taip sunkiai einasi kai kuriems lietuvių kalba. Deja, viskas čia vyksta tik lietuviškai. Kalbėjimas, rašymas, dainavimas, žaidimas tik lietuviškai. Ne vienam penkiolikmečiui pritrūksta lietuviškų žodžių, nes permažai jie buvo vartojami namuose.

Ateina ir vienos paros žygio diena. Nuo pat ryto sudedamos kuprinės, parenkami geriausi batai. Kietai sukami miegmaišiai,

sentimento neturį broliai ir sesės.

SESERIJOS RAJONE

Seserijos pastovyklė išsidėsčiusi per keturias aikštes nuo kalno viršaus iki pat ežero. Pa-ežerėje, kaip ir pridera, jūrų skaučių "respublika" su uosto prieplauka, krante išrikiuotomis baidarėmis, plevėsuojančiu vimpilu stiebe ir 19 sesių iš Chicago ir Toronto. Seserijos pastovyklės "vyriausia valdžia" įsikūrusi Vilniaus "vasarnamyje". Trys sesių instruktorių grupės baigia rytinį stovyklos patikrinimą.

-- Sesės renkasi paskaitai aikštėje prie štabo -- švilpuką seka komendantės balsas. Trylikos sesių skilčių, viso 91 renkasi užsiėmimams, kuriuos teorijoje ir praktikoje vedė instruktorės S. Statkienė, Z. Dūdėnienė, R. Bagdonienė, V. Alekavičienė, L. Verbickaitė, viršininkė M. Jonikienė ir jos pavad. B. Vindašienė. Seserijų instruktorius ir broliai: J. Vaišnys, S.J., V. Statkus, Br. Juodelis ir A. Saulaitis, S.J.

Popietėmis jūrų skautės baidarėmis, canoe ir šešių irklų komandine valtimi raižė ežero bangas. Sausumoje vyko matavimai, pionierija, topografija ir žaidimai. Vakarinių laužų metu pasirodė sesių talentai vaidyboje, dainavime, šnkių ir raketų leidime. Nė vienoje stovykloje neteko išgirsti tiek daug įvairių skautiškų liaudies ir choro dainų. Pagaliau ir nenuostabu, nes suvažioavo geriausios dainininkės iš Toronto, Hamiltono, Montrealio, Chicago, Clevelando, Detroito, Bostono, New Yorko ir iš kitur. Gaila, kad nebuvo nufilmuotas ketvirtadienio laužas, kuriame sesių pasirodymai buvo vienas už kitą gra-

juda, subanguoja broliais ir sesėmis, čia susirinkusiais rugpjūčio 14-21 d. į Amerikos kontinentą pirmąją LSS vadovų-vių "Tėviškės" stovyklą. Sesių ir brolių komendantų švilpukai išjudina skiltis ryto mankštai. Iš Brolijos pastovyklės skiltys pasipila į sporto aikštę.

Vėl nuskamba stovyklos ragas, kviesdamas į ryto pamaldas, o po jų laukia pusryčiai.

Praėjus rytinio apsitvarkymo pusvalandžiui, abi pastovyklės išsiričiuoja vėliavų aikštėje. Prieš šešis vėliavų stiebus baltuoja stovyklinis beržo kryžius, už Lietuvos laisvę žuvusių liūpomis čia kalba uolų paminklas su originalių Lietuvos žemėlapiu ir rašais odoje. Negestančią Tėvynės meilę visiems čia primena aukuras. Stovyklos komendantas A. Šetikas, priėmęs pastovyklių komendantų R. Bagdonienės ir A. Dailidės raportus, raportuoja stovyklos viršininkui J. Vaišniui S.J. ir jį lydintiems pastovyklių viršininkams M. Jonikienėi ir J. Bružinskiui. Pirmąsias keturias dienas šiuos raportus priėmė viršininko pareigas ėjęs pavaduotojas Vyt. Skrinskas, J. Vaišniui S.J. betaisant sveikata.

-- Labas rytas sesės!

-- Labas rytas broliai, -- pastovyklės pasikeičia šnklais. Pakyla į stiebus vėliavos, skambant Lietuvos himnui, paskelbiamos dienos instrukcijos ir įsakymai ir aidint dainoms sesių ir brolių gretos žygiuoja į savo pastovykles dienos užsiėmimams.

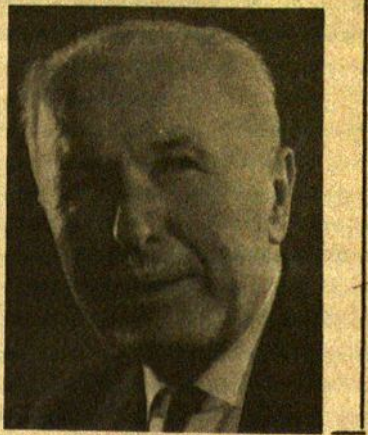
Visus čia jungia noras daugiau išmokyti skautavimo, patiemis išgyventi visa tai skiltyse, kas teks perduoti vadovaujant jaunesniems.

Romuvos stovyklavietė savo gamta patenkina kiekvieno stovyklautojo skonį. Gali čia palapinės statyti ant kalno, pakalnėje, lygu-

MŪSŲ SPAUDA IR MES (5)

Laikraščių vajai seniau ir dabar

Juozas J. Bachunas

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba neseniai gegužės mėnesį buvo paskelbusi spaudos mėnesių. Tikslas -- knygas ir laikraščius organizuotai platinti, didinti tautiečių susirūpinimą savąja spauda, aiškinti ir didinti supratimą, kad turime lietuvišką spaudą labiau palaikyti ir atidžiau skaityti. Sunku šiandien išvaizduoti gerą lietuviškos dirvos veikėją, kuris nebūtų lietuviškos spaudos atidus skaitytojas (ir ne vieno, bet kelių laikraščių ir žurnalo). Tik tada jis bus arti susipažinęs su lietuvių visuomenės nuotakomis, žinos visokias nuomones, patarkys į "pulsą", žinos, kur lietuvis juokiasi ir kur verkia (anot V. Kudirkos).

Bendruomenės spaudos mėnuo rado atbalsių mūsų spaudoje, bu-

vo pagirtas ir pakritikuotas. Kiek girdėjau, jis davė naudos, patirpinant lietuviškos spaudos platinimą ir pardavinėjimą tokiose lietuvių kolonijose, kur ligi šiol niekas lietuviškos spaudos pardavinėjimu nesirūpino. Jei nepavargęs, Bendruomenė ateityje galės dar daug padaryti gero mūsų spaudai.

Tai buvo viena iš lietuviškos spaudos "promotion" priemonių, ką lietuviškai turbūt geriausiai pasakome žodžiu -- vėjus. Mūsų laikraščiai ir žurnalai dažnai skelbia įvairius vėjus -- ne tik organizacijų, susivienijimų, milijoninio ir kitų fondų sudarymo, paminklų statymo, bet ir savo pačių. Man pačiam praėjį yra tekę ne kartą tokiose vajuose dalyvauti. Kada prieš daugelį metų buvau Draugo savaitraščio reikalų vedėju Chicagoje, mano viena iš pareigų buvo rūpintis Draugo platinimu. Ką darydavau? Greit pamačiau, pati tikriausia ir geriausia priemonė buvo paprastai. Važiudavau sekmadieniais prie Chicago lietuviškų parapijų, ten platindavau laikraštį Draugą ir kiekvieną tautietį stengdavau įkalbėti, kad jis tą laikraštį pastoviai užsisakytų. Nors laikraštis yra katalikiškos dvasios, bet anais laikais ne visi klebonai į tokį mano "biznį" žiūrėdavo palankiai.

Tai gi, laikraščius platindavome patys ir tuo pat metu turimus skaitytojus nuolat prašydavome, kad savo pažįstamiems pasakytų gerą žodį apie laikraštį, parodytų, paragintų būti skaitytojais ir rėmėjais.

KLYSTAME TAIKANT AMERIKIEČIŲ SPAUDOS MASTUS.

PASIRUOŠIMAS ATEIČIAI

LSS vadovų-vių "Tėviškės" stovykla, šeštadienį rugpjūčio 21 dieną, po septynių stovyklavimo dienų, aikštėje susirinko paskutiniam vėliavų nuleidimui. Išsiriškavo 57 broliai, 91 sesė, 13 Brolijos vadovų ir 13 Seserijos vadovų, dirbusių šioje stovykloje. Stovyklos viršininkas J. Vaišnys S.J. įteikė stovyklą baigusiems (Nukelta į 6 psl.)

Erelių skilties skautai išbandė savo pasigaminą plaustą.

Lokų skiltis išsina į 24 valandų žygį

Čia ir yra didelis skirtumas tarp lietuviškos ir amerikiečių spaudos. Jis visados buvo ir visuomet pasiliks. Tik tą skirtumą reikia atsiminti ir suprasti. Jei skirtingas sąlygas suprasiame, tai ateityje nustosime mesti lietuviškai spaudai įvairius priekaištus be nuovokos. Pavyzdžiui, kad lietuviška spauda, palyginti su amerikiečių, "perbrangi", kad per mažai puslapių, kad ana gražiauatspausdinta, spalvota, turi gražesnių iliustracijų, kad joje daugiau žinių ir prirašyta daugiau ir įdomesnių straipsnių...

Lietuvių spauda galbūt irgi galėtų būti tokia, jeigu: 1) lietuvių Amerikoje gyventų ne "vienas milijonas", bet šimtas milijonų, 2) jeigu nors ir tas vienas milijonas mokėtų lietuviškai ir užsisakytų savo spaudą, 3) jeigu prekyba ir pramonė būtų lietuvių rankose ir jie garsintų lietuviškoje spaudoje, 4) jeigu iš jų pajamų lietuviškos leidyklos ir laikraščiai galėtų išlaikyti šimtus redaktorių ir profesionalų bendradarbių, kuriems būtų mokami už darbą geri atlyginimai, ir tada iš įtarpatoatsirastų tikriausia labai gabių žurnalistų ir rašytojų, kurie galėtų skirti visą savo laiką spaudos darbu, o ne tik atliekamas polsio valandėles.

Teko kartą Dirvoje skaityti įdomius S. Šimoliūno aprašymus iš New Yorko, kur buvo prarastos diskusijos apie Amerikos lietuvių spaudą, kur buvo pareikštos "senųjų" ir "jaunųjų" pažirtos. Jau nieji, kurių vienas kitas jau dirba didžiojoje amerikiečių spaudoje, ten dėstė labai gražius, labai aukštus ir labai teisingus žurnalizmo dėsnius, o taipgi ir idėjas, kada Amerikos lietuviški laikraščiai galėtų pasidaryti geri ir įdomūs.

Man tik buvo gaila, kad tie aikštintojai patys dar neypatingai gausiai lietuviškoje spaudoje dalyvauja, o kai kurių pavardės niekada neužtiksi. Jie turėtų iš arčiau pamatyti kokiomis sąlygomis lietuviškas laikraštis gali būti leidžiamas, o aš norėčiau pažiūrėti, ar ilgai jie sutiktų savo straipsnius, pagal geriausio žurnalizmo reikalavimus, pastoviai rašyti be jokio atlyginimo.

PAGALVOKIME VISI

Mums būtų dar naudingiau, kad specialistai išdiskutuotų, kaip pagal turimas, buvusias ir būsimas, bet realias sąlygas, gali išsilaikyti ir pagerėti Amerikos lietuvių laikraštis.

Visi norime ir suprantame, kad laikraštis privalo turėti po kojos stipresnį ekonominį pagrindą. Jei jis turi būti spausdinamas nusidėvėjusių mašinelių spaustuvėle, jei redakcija yra tik redaktoriaus kišenėje, jei jis turi dėti tik tokius raštelius, kokius iš malonės gauna, tai tokiam laikraščiu būtų juoklinga taikinti žurnalizmo mokslo reikalavimus. Bet ir toks vargingas laikraštis, nepamirškime, vistiek atlieka tam tikrą savo paskirtį ir šį tą padaro.

Viena iš idėjų būtų pažvelgti šį kartą ne pirmyn, bet atgal, kada pirmieji Amerikos lietuvių laikraščiai būdavo sujungti su pašaliniais bižniais, turėjo (tuo laiku) pasiturinčius leidėjus. Tame būtų pavojų, bet daug ir gerų pusių. Jei Dirvos leidėjų galėtų sugalvoti pelningą papildomą verslą, iš kurio pelno būtų finansuojamas laikraščio leidimas, neberekėtų mums tiek rūpintis apie vėjus ir auksas. Kas tai sugalvos ir ar taip galima?

Jei tokio papildomo pastovaus pajamų šaltinio niekas nesugalvos, tai nėra ir nebus kito kelio, kaip tik mums visiems nuolat savo laikraštį remti didesniais įnašais, aukomis ir kitais visuomeniškais atsiliginimais laikraščiu už jo tarnybą.

Kitame numeryje: Mūsų Dirvos purenimas.

LOS ANGELES LIETUVIŲ DIENA

Rugsėjo mėnuo jau visur išelviavo įprantamas laikyti Lietuvos Bendruomenės mėnesiu. Los Angeles B-nės apylinkė vadovaujama energingo pirmininko J. Čingos, ir šiemet suorganizavo plačią ir įvairią rugsėjo 11-12 dienomis įvykstančios B-nės Šventės programą. Rugsėjo 11 d. McCambridge parke, 1515 North Glenox Blvd., Burbank, Calif. įvyks plati sporto šventės programa: 8 val. tenisas tarp lietuvių ir estų lošėjų, 10 val. -- krepšinis tarp lietuvių komandų, 12 val. -- lietuvių-estų tinklinis, 2 val. p.p. -- stalo tenisas, lošiamas lietuvių ir estų. Sporto šventei vadovauja L. B-nės Los Angelėje valdybos narys jaunimo reikalams E. Radvenis ir Liet. Sporto Klubo pirm. G. Šakys.

Rugsėjo 12 d. Breakfast Club patalpose, 3201 Los Feliz Blvd., nuo 12 val. bus galima gauti lietuviškų pietų ir susitikti iš plačių apylinkių suvažiuavusius lietuvių pažįstamus. Lygiai 1 val. p.p. tame pat klube, šoninėje salėje, bus atidaroma chigagiško dailininko Broniaus Murino kūrinių paroda (atidaromąją kalbą pasakys rašytojas J. Tininis). Dail. B. Murinas asmeniškai dalyvaus. Paroda bus pratęsta kitose patalpose. Norintieji galės įsigyti parodoje išstatytų paveikslų.

Lygiai 2 val. 30 min. p.p. prasidės didžioji Šventės programa.

Kalbės Liet. garbės konsulas dr. J. Bielskis ir liet. politinių viršūnių atstovas. Po trumpų kalbų bus meninė dalis: koncertas ir lietuvių tautiniai šokiai, atliekami L.A. Liet. B-nės Tautinių Šokių grupės, vadovaujamos E. Radvonio. Koncerto liaudies dainas ir operų arijas išpildys L.A. pasižymėję lietuvių solistai: F. Korsakaitė ir A. Pavašaris. Jų populiarumas ne vien Los Angelėje, bet ir kitur Amerikoje, bei Pietų Amerikoje, leidžia tikėtis malonios ir meniškai muzikinės šventės dalies.

Laukiama atsilankant visų, ypatingai jaunimo, pradedant mokyklinių ir baigiant diplomuotais jaunais inžinieriais, mokslininkais ir kitais intelektualais.

Būtų gera, kad Los Angeles ir Santa Monikos Lituanistinės šeštadienių mokyklos naujus mokslo metus pradėtų organizuoti Bendruomenės šventės aplankymu, kadangi šios mokyklos yra Bendruomenės globoje, jos visai remiamos ir palaikomos.

A.R.

B. MURINO PARODA

Jo kūrinių paroda įvyks 1965 m. rugsėjo vidury Breakfast Club gražioje salėje (parodos atidary-

mas rugs. 12 d. 1 val. p.p.)

Bronius Murinas baigė meno mokyklą Kaune ir tris metus studijavo Paryžiuje, Prancūzijoje, gaudamas antrą diplomą. Keletą metų dirbo pedagoginį darbą, (Kauno mergaičių mokytojų seminarijoje, Moterų dailės darbų mokykloje ir Klaipėdos-Vilniaus pedagoginiame institute) piešimo metodikos ir praktikos dėstytoju ir vyriausiu lektorium. Yra išleides keletą piešimo metodikų liečiančių veiklų ir gavęs Lietuvos Žemės ūkio premiją už puošnių, meniškų vaikams žaislų projektus.

Tremtyje visiškai atsidavęs grynojo meno studijoms ir kūrybai, Egziliiniai vargai ir patirtis bei žvilgsnis į platesnius horizontus visada stipraus menininko talentą dar labiau sustiprina, išryškina ir padeda jam susirasti savo išraiškos kelią. Taip atsitiko ir su dail. Br. Murinu. Iš Lietuvos išbėgęs, atitrauktas nuo pedagoginio darbo, jis daugiau pašventė energijos ir laiko meniniams ieškojimams ir pačiai kūrybai. Jau Klaipėdoje turėjęs individualinę savo parodą, papuošęs savo kūrinių šiaulių muziejų ir privačių kolekcionierių butus, tremty rengia individualines parodas, plačiai dalyvauja kolektyvinėse, ir tuo būdu atkreipia net Amerikos meno pasaulio dėmesį. Amerikiečių pakartotinai premijuotas (keliomis pirmomis premijomis ir viena antrąja), sukaupia didesnę dėmesį ir savo tautiečių į jo akvareles, natūrmortus bei originalius peizažus.

Br. Murino darbų parodos nėra per daug dažnos, užtat patiekiami atrinkti, stiprūs kūriniai. Jis jau žinomas kaip originalus, spalvingas sudvasinto gamtos grožio reiškėjas. Jo gili vidinė intucija yra davusi dekoratyvių sultingo kolorito formų. Būdamas iškilus lietuvių akvarelisto K. Skleriaus ir kitų impresionistų mokiniu, Br. Murinas nepasitenkino vien ta meno dvasia ir forma, bet intensyviai ieškojo savų formų, norėdamas originaliai, savitai pasireikšti šio, moderniojo, amžiaus meninių judėjimų ekrane. Jis tai pasiekė. Dabar originalūs Br. Murino kūriniai parodo laisvus ir drąsius jo teptuko brūkšnius, sukomponuotus į darnią visumą, giedančią ištiesomis spalvų gamomis. Pirmasis sniegas, pavasario tonai, rudens takai, upelių šlaitai, natūrmortai, žydintys sodai jo kūriniuose yra mistiški ir gyvi, pilni dvasinės jėgos ir gamtinio raiškumo. Br. Murino paveikslai yra artimi kiekvienam žmogui, kaip kiekvienam žmogui yra artima ir miela gamta, jos nuostabių vaizdai. Dar daugiau: dailininkas į juos įdeda ir savęs, žmogišką sielos virpėjimą, kurie atliepia ir į kitą, grožiui jautraus žmogaus, sielą.

Po labai pasisekusios prieš porą mėnesių dail. Adomo Galdiko kūrinių parodos Los Angelėje nelengva būtų bet kuriam menininkui pakartotinai patraukti žiūrovų dėmesį. Bet chigagietis dailininkas Bronius Murinas (pats asmeniškai parodoje dalyvausiąs) yra spalvingas, stiprus ir savitas; jo paroda bus losangelečiams vėl gera ir maloni naujiena, reikia manyti, sveikintai ir dėmesingai sutikta bei palydėta.

Alė Rūta

"Zaibo" klubo sportininkų prieauglis su vadovu A. Bielskum. Pirmoj eilėje iš kairės: R. Giedraitytė, R. Čyvaitė, L. Garlaite, M. Ežerskytė, B. Kazėnas, S. Čyvas. Antrojoje eilėje: D. Sušinskaitė, E. Giedraitytė, K. Giedraitis, A. Bielskus, J. Ralytė, D. Staškūnaitė, J. Carlos nuotrauka

vo per visą savaitę skanus, gausus ir punktualus. Visa tai buvo pasiekta tikio dalies vedėjų V. Butėno, Br. Žolpio ir vyriausių virėjų iš Toronto darbuotojų ir pareigingumo dėka. Visas stovyklos aprūpinimas, tiekimas ir transportas puikiai veikė, vedamas tvirtos rajono vado Vyt. Skrinso rankos. Stovyklą nuolat lankė ir Romuvos stovyklavietės komiteto pirm. G. Stanionis. Visiems jiems priklauso Seserijos ir Brolijos padėka. Stovyklą apilankė ir Č. Kiliulis -- Bostono tuntininkas, V. Jokūbaitis -- Clevelando tuntininkas, A. Vaitiekaitis iš Detroito, St. Kairys, Č. Senkevičius, K. Battura, O. Gailiūnaitė, tėvas Paulius OFM iš Toronto, nemažai tėvelių ir bičiulių iš Kanados ir Atlanto rajono.

Stovykla visas į ją dėtus viltis patiesino. Joje atsiekti rezultatai ir tolimesnis panašių vadovų-virėjų stovyklų pravedimas neabejotinai užtikrins dar ilgą ir gražią ateitį Lietuvos Skautų Sąjungai.

B.J.

PARENGIMAI CHICAGOJE

GRUODŽIO 4 d. Filmas "Aukso žąsis" -- premjera. McCormick Place Mažajame Teatre.

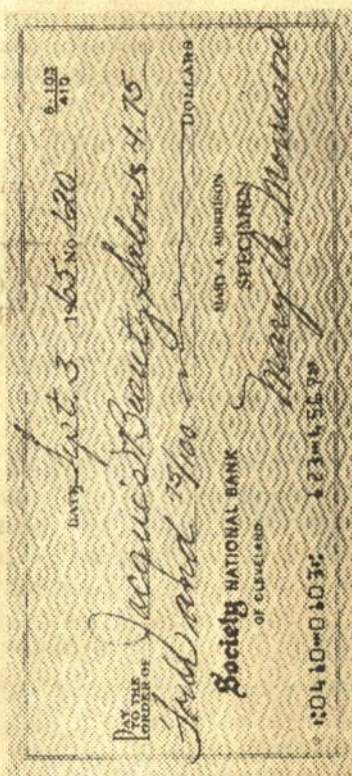
GRUODŽIO 5 d. Filmas "Aukso žąsis" -- trys spektakliai. Tote pat salėje.

Gailutė Vaičiūnaitė ir inž. Ginas Skučas rugpjūčio 21 d. susituokė Elizabethe, N.J. Jaunieji baigė aukštusius mokslus, toliau tęsia studijas. Gailutė ruošiasi magistro laipsniui Marylando universitete iš prancūzų literatūros, o Ginas, būdamas inžinieriu, dabar pradėjo studijuoti mediciną.

R. Kisieliūso nuotrauka

MŪSŲ 10 c. SPECIALUS

Society Specialūs čekiai kainuoja 10 c. tik tada, kai jie panaudojami. Ne prieš tai. Nereikalaujamas balanso minimumas. Neimamas joks mėnesinis mokestis. F.D.I.C. narys.

Society NATIONAL BANK

APRŪPINKITE SAVO ARTIMUOSIUS IR GIMINES

ŽIEMAI IR NAUJŲ METŲ ŠVENTĖMS MAISTU; DELIKATESAIS, VYNU:

- BE PRIEKAIŠTŲ SKONIUI IR RŪŠIMI,
- BE PRIEKAIŠTŲ KAINA.
- GAUSUS ĮVAIRUS PASIRINKIMAS.

(MILTAI, RYZIAI, CUKRUS, KRUOPOS, SVIESTAS, DEŠROS, KAVA, ARBATOS, KAKAO, MEDUS IR KITA).

APLANKYKITE MŪSŲ PARODOS SALE. IŠSIRINKITE, ATŽYMĖKITE DOVANAS SAVO GIMINĖMS. PRADEKANT AUTOMOBILIAIS IKI PŪKINIAMS ORENBERGO ŠALIKAIS, VILNONĖMS MEDŽIAGOMIS IR KT. DAUGELIUI PREKIŲ KAINOS SUMAŽINTOS.

UŽSAKYKITE KELIALAPIUS PABŪVOTI 12-KA DIENŲ POILSIO NAMUOSE KAUKAZE, KRYME, RYGOS PAJŪRYJE IR PRIE MASKVOS.

REIKALAUKITE MŪSŲ ILIUSTRUOTŲ KATALOGŲ

PODAROGIFTS, Inc.

220 Park Avenue South,
New York, N. Y. 10003
Telefonas 228-9547

STOVYKLOJE

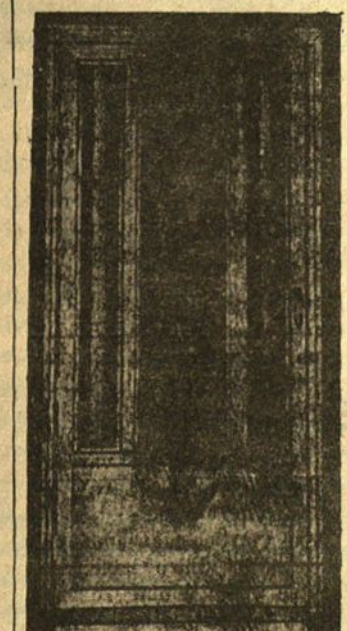
(Atkelta iš 5 psl.)

siems pažymėjimus. Šių iškilnių proga buvo įteiktas "Lelijos" ordinas Pirmios apdovanotam LSB VSP J. Bružinskui. Stovyklą baigusius sveikino Brolijos Vyriausias Skautininkas, Seserijos Vyriausias Skautininkės Pavaduotoja, Kanados Rajono vadas ir "Tėviškės" stovyklos viršininkas. Stovyklautojų vardu vadovybei padėką išreiškė R. Baraitė ir A. Vaitiekaitis. Stovyklinė atsisveikindama daina neužiomis ištraukė ašaras ne tik stovyklautojams, bet ir vadovybei. Akys vėl atgijo greit prabėgusi savaitė, besimadantį stovyklautojų klegesys, juokas ir prakančios komendantų J. Šermukšnio švilpukai bei komandos paėžeryje. Mintys sustojo prie žuvusių už Lietuvos laisvę skirtingos dienos, kai vėlavoms sustojus pusėje stiebo buvo uždegta aukuro ugnis ir prie paminklo padėtas vainikas.

Stovyklautojų maitinimas bu-

Skaityk ir platink DIRVĄ

KOSTAS BUTKUS LO - KOST CO.
NAMŲ PAGERINIMO BENDROVĖ
3407 W. 71st Street
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonai: PR 2-2781 rytais ir vakarais
LU 5-6281 bet kuriuo laiku.

DURYS

Kostas Butkus sukonstruotas ir užpatentuotas tvoros, langai, stogeliai, voniomos durys, krautuvų su moderniniais ir kitu moderniu namų pagerinimais. Geriausia metalo dirbtuvė pasirenkimas. Ruošdami ką nors pagerinti kreikite į mus ir suteikime informaciją nemokamai, o jai sutaupytą pinigų ir gausite geriausią medžiagą ir darbą.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

• Dirvos krautavę aplanko vis didesnis skaičius Clevelando lietuvių. Čia jie randa gausų pasirinkimą ne tik knygų ir plokštelių, bet ir visą eilę kitų gaminių, reikalingų dovanoms ir kitiems namų papuošimo reikalams.

Ypatingai gausus lankytojų skaičius būna šeštadieniais, kada daugelis atlieka reikalus ir kitose lietuviškose institucijose bei prekyvietėse.

Lankytojų tarpe ne mažai svečių iš tolimųjų vietovių, kurie savo miestuose neturi knygų ar plokštelių platintojų. Dirvos krautavėje jie pasirenka sau patinkamų leidinių, lietuviškos muzikos kūrinių, medžio drožinių ir audinių.

• Karolis Cicėnas, iš Chicago, lankydams savo bičiulius Gaižučius Clevelande. J. Žemaičio lydimas ap-lankė Dirvos naująją krau-

DIRVOS VAKARAS,

pirmasis rudens sezono parengimas,
įvyks š. m. rugsėjo mėn. 25 d.,
Šv. Jurgio parapijos salėje.

PROGRAMOJE — CLEVELANDO VYRŲ OKTETO koncertas.
Solistė I. GRIGALIŪNAITĖ.

VAKARIENĖ — BUFETAS — ŠOKIAI —

Šokiams gros populiarusis MELLODY BAND orkestras.

PRADZIA: 7:30 VAL. VAK.

PAKVIETIMŲ KAINA — 6 DOL.

Iš anksto pakvietimus prašoma įsigyti Dirvoje ar pas ALT S-gos valdybos narius.

tuvę ir įsigijo visą eilę vertingų leidinių.

• Dr. J. Kazickas, iš New Yorko, neseniai lankėsi Clevelande ir ta proga susipažino su Dirvos leidimo darbu bei naująja krautavė. Vizito proga dr. J. Kazickas įsigijo daugelį knygų.

• ALT S-gos Clevelando skyriaus valdyba buvo susirinkusi posėdžiui Dirvos

patalpose ir aptarė rugsėjo 25 d., Šv. Jurgio parapijos salėje ruošiamo Dirvai paremti baltiaus-vakarienes reikalus.

Dalis stalų jau užsakyta (stalai po 10 asm.). todėl Clevelando lietuvių visuomenė prašoma pakvietimais iš anksto apsirūpinti, nes vietų skaičius ribotas.

Pakvietimus (po 6 dol. asmeniui, studentams — 2.50) galima įsigyti Dirvoje ir pas ALT S-gos skyriaus valdybos narius.

• Vyt. Stuogis ir St. Lukoševičius, ALT S-gos Clevelando sk. valdybos nariai, Darbo Dienos savaitgalyje buvo išvykę į Chicago, kur dalyvavo dr. A. Glavecko ir V. Strimaitytės vestuvėse.

• P. Ambrazas, Šv. Jurgio parapijos vargonininkas ir choro vedėjas, sugrįžo iš Igoninės ir šiuo metu taiso savo sveikatą namuose. Sveikatos stovis neleidžia jam grįžti į pareigas dar kokias 3-4 savaites.

• Antanas Tamulionis, ne Ant. Tamoliūnas, kaip buvo paskelbta Dirvoje, vadovaus Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai Clevelande.

• Vincas Kizlaitis, Dirvos tarnautojas, savo atostogas paskyrė kelionei po Europą. Jis žada aplankyti Vokietiją, Austriją, Šveicariją, Prancūziją ir Angliją.

• Kviečia choristus patikrinti balsams. Robert Shaw, Clevelando Orkestro dirigento padėjėjas, kviečia visus suinteresuotus dainininkus ateiti patikrinimui nuo rugsėjo 13 iki 25 d. Patikrinimas vyks Cleveland Institute of Music patalpose, iš anksto susitarus tel. 231-7300.

Clevelando Orkestro choras yra pasižymėjusi dalis šio miesto muzikinėje kultūroje. Jo narių (viso 245) dalyvavimas simfoniniuose koncertuose su orkestru ir atskiri koncertai yra įžymus muzikinis laimėjimas. Iš choro dalyvių nereika-

laujamas profesinis pasiruošimas, pirmenybė tik duodama kitų chorų dalyviams.

• Šv. Kazimiero lituanistinės pradžios ir aukštesniosios mokyklų pamokos pradedamos šio mėn. 11 d., šeštadienį, 9 val. 30 min. Pamokos vyks Naujos parapijos mokyklos patalpose. Prašoma atvykti visus buvusius ir norinčius į mokyklą įstoti mokinius. Norintieji registruotis į I-ją skyrių prašomi atvykti su tėvais. Visais mokyklos reikalais kreiptis į Antaną Tamulionį, tel. 851-2524.

SENATORIUS EDWARD T. KENNEDY KALBĖS DEMOKRATŲ GEGUŽINĖJE

Rekordinio skaičiaus žmonių laukiama Euclid Beach parke, rugsėjo 12 d., sekmadienį. JAV senatorius Edward T. Kennedy bus pagrindiniu kalbėtoju. Taip pat žodį tars burmistras Ralph Locher.

Visa eilė laimėjimų, kaip 1966 metų Chevroletas Chevelle ir 20 Westinghouse elektrinių rakandų laukytojams. Be to visos parke pramogos nemokamai.

James V. Stanton, miesto tarybos pirm., ir dr. Samuel Gerber, County Cononer, yra to parengimo vicepirmininkai.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

REMIA ZYGĮ

Ketvirtadienį, rugsėjo 2 d., įvykusiame susirinkime Lietuvių Konservatorių Klubas išrinko delegaciją, susidedančią iš Dr. Vlado Ramanausko, Alio Beno, Lino Staškūno ir Raimundo Kudukio, kurią įgaliojo atstovauti klubui lapkričio mėn. įvykstančiame žygyje į Jungtines Tautas. Ta pat proga Klubas paskyrė simbolinę auką — \$25.00 žygio išlaidoms padengti, kviesdamas visus lietuvių prisidėti prie šių milžiniškų pastangų pasipriešinti bolševikų vykdomam smurtui ir visuomet atsiminti, kad "bendradarbiavimas su komunistais yra laisvės kapa".

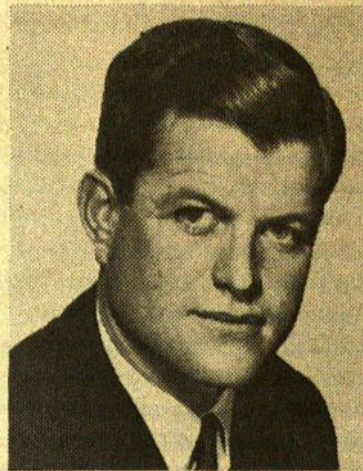
CLEVELANDO SPORTININKŲ DĖMESIUI!

Ateinantį savaitgalį, rugsėjo 11-12 d. Clevelande įvyks XV-jo S. A. Lietuvių Sportinių Žaidynių — Lengvosios Atletikos ir Lauko Teniso varžybos.

Visi LSK žaibo lengvatlečiai ir tenisinistai yra įpareigojami šiose varžybose dalyvauti, kadangi tai yra didžiausios lietuvių metinės žaidynės.

Mūsų pareiga yra kuo geriau pasiruošti tiek prieš kitus klubus, tiek ir prieš

PAMATYKITE ir IŠGIRSKITE SENATORIŲ EDWARD T. KENNEDY

CUYAHOGA COUNTY DEMOKRATŲ

STEER ROAST

Sekmadienį, rugsėjo 12 d., 1 val. p. p.

EUCLID BEACH PARK

— IĖJIMAS LAISVAS —

Pramogos visai šeimai

Galite laimėti 1966 CHEVROLETĄ CHEVELLE PLUS 20 DAIKTŲ IS WESTINGHOUSE

Laimėtojai neprivalo būti prie traukimo.

NEMOKAMAI — PRAMOGOS, MUZIKA, LAIMĖJIMAI — NEMOKAMAI.

Cuyahoga County Democratic Executive Committee

Albert S. Porter, Chairman

Clevelando lietuvių visuomenė.

Paskutinės lengvosios atletikos treniruotės vyks antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį nuo 6:30 val. vakaro. St. Joseph H. S. stadione.

HOUSE FOR SALE!

4 bedrooms, 10 yrs. old. Double garage, large lot. Near Schools and transportation. 1333 East 185th St. OWNER.

Tel. KE 1-3942.

(95-96)

MOKINĖS SIUVAMOMS MAŠINOMS

Mokinsime kvalifikuotus asmenis mūsų įmonės darbuotojams. Tai pastovus darbas, teikias puikias akordinio darbo sąlygas.

Kreiptis nuo 8:30 v. ryto iki 5 val. p. p., nuo pirmadienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.

2149 WEST 53rd STREET (prie Lorain Ave.)
TEL. 961-6000
(94-96)

* IŠKILMŪ PIETŲS. Naujoje Parapijoje, šį sekmadienį rugsėjo mėn. 12 d. 3 val. p.p. rengiami ALRK Mot. S-gos 36 K., atžymint tos kuopos 35 metų veikimo sukaktį. Laukiamie svečių iš Centro: Elzbieta Paurazienė iš Detroito ir Viktorija Leone iš Chicago. Didelę ir įdomią programą išpildys Clevelando geriausios jaunimo jėgos.

REIKALINGAS NAMŲ PRIZIŪRĖTOJAS

Čiurlionio Ansamblui. Suinteresuoti (vyr. amžiaus) asmenys prašomi kreiptis į VL. PLECKAITĮ tel. 731-7699.

(96-97)

DETROIT

• Dr. Vinco Kudirkos lituanistinė mokykla naujuosius mokslo metus pradės rugsėjo mėn. 11 d. pamaldomis Dievo Apvaizdos bažnyčioje, 9 val. Šv. Mišias atnaušins ir pamokslą pasakys kapelionas kun. Br. Dagilis. Po pamaldų vykstama į mokyklą.

Mokyklos vedėjas K. Jurgutis maloniai prašo visus tėvus su vaikučiais ir kolegas mokytojus šiose pamaldose dalyvauti.

MINT TAVERN

397 EAST 156 GT.

CLEVELANDE

Kviečia visus bičiulius ir pažįstamus atsilankyti į

ATIDARYMO VAKARĄ,

kuris įvyks rugsėjo 18 dieną (šeštadienį).

Pradžia 10 val. vak. — iki 2:30 v. ryto

Atidarymo vakare gros šokių muzika, veiks valgių ir gėrimų bufetas. MINT TAVERN galite pirkti alų ir vyną išsinešimui mažesniais ar didesniais kiekiais.

Taip pat kasdien veikia valgykla, gaminanti pietus ir vakarienę. Kasdien būna jautienos ir lietuviškų dešrų.

MINT TAVERN atdara nuo 6:30 val. ryto iki 3:30 val. ryto.

Bičiulius ir svečius į MINT TAVERN atidarymo vakarą kviečia
Mr. & Mrs. P. Sukis, savininkai

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVIŲ FONDO VARDYNAS

Fondo narių ir rėmėjų pagerbimui ir įamžinimui bus narių bei rėmėjų biografinės žinios ir nuotraukos. Bus pažymėta ir nario aukos suma. Kas nenorės, to pavadė ir nuotrauka vardyne nebus dedama. Kiekvienas lietuvis gali vardyne įamžinti ne tik save, bet ir artimuosius, įrašydamas juos ir save į LF narių eiles. Vardyną gaus kiekvienas fondo narys.

Įsirašydami LF nariais, įamžinsime save ne tik LF vardyne, bet ir savo tautos istorijoje, nes LF yra vienintelis fondas, kuris nuolat ir pastoviai remia ir remia gyvybinius tautos reikalus. Už tai tautos istorija negalės fondo ir jo narių neįvertinti. Kas lietuviškai galvoja — LF stoja. Aukos siųsti ir visais fondo reikalais kreiptis naujuoju fondo adresu: LITHUANIAN FOUNDATION arba LIETUVIŲ FONDAS, 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. (ar)

• **Algis Budreckis** yra pakviestas į demokratų partijos New Jersey All American Council lietuvių skyriaus pirmininku.

A. Budreckio uždaviniu bus veikti ir raginti lietuvių toje valstijoje palaikyti gubernatoriaus Richard J. Hughes kandidatūrą.

A. Budreckis yra žinomas veikėjas ne tik eilėje lietuvių organizacijų, vienas iš vadovų žygiui į JTO, bet kartu reiškiasi ir amerikiečių politinėje veikloje. Tuo pat metu jis dirba Newark Star Ledger redakciniame štabe ir dėsto Rutgers universitete.

• **Raimundas Ošlapas**, newyorkiečių Antaninos ir adv. Alberto Ošlapų sūnus, š. m. rugpjūčio mėnesio 17 dieną sėkmingai apgynė disertaciją Endokrinologijos srityje ir gavo daktaro laipsnį Rutgers Universitete, New Brunswick, N. J. Mokėsi Kauno Aušros berniukų gimnazijoje ir aštuntą klasę baigė Eichstaette, Vokietijoje 1946 metais. Vėliau 3 metus studijavo

mediciną Tuebingeno Universitete.

Atvykęs į JAV gavo 1953 metais bakalauro laipsnį Brooklyno kolegijoje biologinių mokslų srityje. Po to dirbdamas Merck Institute, Rahway, N. J., mokėsi vakarais Rutgers Universitete ir 1961 metais įsigijo magistro laipsnį.

Laimėjęs valstybinę stipendiją (NIH Predoctoral Fellowship) pradėjo ruošti daktaratui tame pat Universitete. Priklauso AAAS, Endocrine Society of the United Kingdom ir Sigma Xi organizacijoms. Anksčiau aktyviau veikė su skautais vyčiais, šviesos sambūriu ir buvo lietuvių studentų New Yorko skyriaus pirmininku bei centro valdybos nariu.

1954 metais vedė Reginą Legeckytę ir augina 4 vaikus. Nuo rugsėjo mėn. Dr. Raimundas Ošlapas persikėlė į North Chicago, Ill., kur Abbott laboratorijose eina Endokrinologijos skyriaus vedėjo pareigas.

ELIZABETH

RUOŠIASI MANIFESTACIJAI

Šių metų rugpjūčio 14 dieną į Elizabethą buvo atvykę Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti Komiteto koordinatoriai Algirdas Budreckis ir Juozas Miklovas, kurie Lietuvių Laisvės Salėje susirinkusiems įvairių organizacijų lietuviams padarė išsamius pranešimus apie š. m. lapkričio 13 dieną įvykstančią masinę lietuvių demonstraciją Madison Square Garden, New Yorke. Svarbiausias jų tikslas buvo suorganizuoti vietos lietuvių aktyvą, kuris šią mintį kuo plačiau išpopuliarintų Elizabetho lietuvių tarpe.

Su šia planuojama milžiniško masto demonstracija tikimasi pralaužti tylos sąmokslą ir demaskuoti sovietinį kolonializmą, Lietuvoje, Latvijoje bei Estijoje; ir per Amerikos Vyriausybės daryti įtaką, kad Lietuva būtų iškelta Jungtinių Tautų 1965 ar 1966 metų sesijose. Taip pat no-

Žygio į Jungtines Tautas organizatoriai aplankė apie 20 kolonijų JAV-se ir Kanadoje, ragindami žmones remti šį žygį. Nuotraukoje organizatoriai Brooklyne kalba būreliai visuomenininkų apie žygio darbus. Iš kairės: A. Mažeika, R. Kezys, V. Rastenis, R. Kisieliūnas nuotrauka

Pranešimo klausytojai. Nuotraukoje matomi J. Šlepetytis, J. Klivėška, A. Reventas, E. Kezienė, O. Kubilienė, Rokienė, A. Diržys, E. ir B. Liogiai, M. Virbickienė, V. Alksnis, J. Maurukas, J. Montvila, D. Penikas, J. Didžiūnaitis, V. Padvarietis, kun. J. Pakalniškis ir kt. R. Kisieliūnas nuotrauka

rima supažindinti Jungtinių Tautų narius su Sovietų Rusijos komunistų padarytais nusikaltimais lietuvių tautai ir nušviesti Lietuvos būklę.

Kadangi dabar yra įvairių demonstracijų gaidynė, tai toks viešas lietuvių masinis protestas Madison Square Garden parodytu Amerikos visuomenei ir politiniams sluoksniams, kad lietuvių yra gaivalinga jėga, su kuria reikia skaičiuoti. Be to, priaugnčiam lietuvių jaunimui tai būtų irgi paskatinimas įsijungti į Lietuvos vadavimo darbą. Taip pat čia yra gera proga pasireikšti ir visai lietuvių visuomenei, nes Lietuvos okupantų daromų skriaudų iškelimas yra visų lietuvių moralinė pareiga. Tikimasi, kad net ir sovietų paglemžtieji sateliniai kraštai šiam žygiui rodytų simpatiją ir pritarimą, nes jie patys irgi rusams-okupantams jokios meilės nerodo, pav. Jugoslavija, Albanija ir kiti.

Suprantama, kad ši lietuvių demonstracija pareikalaus daug darbo ir išlaidų. Atsimerant, kad lietuvių šiame krašte yra jau gražiai įsikūrę, tai visi, nors ir ne po daug duodami, gali nesunkiai sukelti numatytus 30 tūkstančių dolerių. Iš Elizabetho lietuvių organizacijų pirmoji atsiliėpė Tautinė Sąjunga ir per Petrą Lanį įteikė pradžiai \$150.00 čekį. Bet aukos dar plauks ir toliau. Net ir sveltintaučiai šį žygį yra parėmę. Kai kurie lietuviškų parapijų klebonai jau yra leidę savo bažnyčiose tam tikslui rinkti aukas arba pasižadėję įvairiais būdais šią manifestaciją paremti.

Šiuo metu Elizabetho aktyvą sudaro bendruomenės pirm. Jonas Švedas, finansų reikalams Petras Lanys, transporto Kazys Bartys, skaučių atstovė vietinė Ramutė Bartytė-Lorienė,

sekretoriavimui — Vincas Mamaitis. Be to, šio elizabethiečių aktyvo garbės pirmininku bus kviečiamas klebonas prelatas Mykolas Kemėžis, vyčių atstovai bei religinių organizacijų žmonės.

Pažymėtina, kad žygio organizatoriai yra daugumoje čia gimę sąmoningi lietuviai. Jie yra Amerikoje baigę mokslus ir geriausiai žino, kokiais būdais efektingiau padėti Lietuvos laisvės bylai. Tai yra energingi pasiryžėliai, kurie nebijo darbo ir rizikos, nes praktika yra parodžiusi, kad lietuvių visuomenė sugeba daug kur padėti, kuomet mato gerą organizuotumą ir konkretų tikslą. Tad daugiau veikti, o mažiau ginčytis. Elizabetho lietuviai šį žygį remia ir demonstracijos dalyvauja, nes tautinis solidarumas, vprč kada tėvynė supančiota, yra aukščiausioji kiekvieno žmogaus dorybė.

j. vbs.

CHICAGO

ŠAUKIAMAS PLATUS ORGANIZACIJŲ ATSTOVŲ PASITARIMAS

Nepriklausomos Lietuvos Atstatymo Komiteto žygiui į Jungtines Tautas paremti, LB Chicago Apygardos valdybos iniciatyva sudarytas laikinas organizacinis komitetas. Komitetan įeina: A. šantaras — LB Chicago Apygardos valdybos atstovas; J. Pakalka — Chicago Lietuvių Tarybos atstovas; V. Mažeika — Korp! Neo-Lithuania atstovas; J. Paliokienė — Korp! Giedra atstovė; J. Kregždys — skautų akademikų atstovas.

Rugsėjo 10 d., 7 val. 30 min. vak. Jaunimo Centre, Komitetas kviečia organizacijų atstovų pasitarimą. Pasitarime bus diskutuojami komiteto paruošti darbo planai ir bus sudarytas

darbo plenumas. Visos organizacijos, ypatingai jaunimo, prašomos pasitarimui atsiųsti kaip galima didesnį skaičių atstovų.

Laikinas Organizacinis Komitetas

• **Dr. Algimantas Glaveckas** ir **Vida Strimaitytė** Darbo Dienos savaitgalyje sukūrė lietuvišką šeimą. Į jų vestuvių iškilmes Chicagoje buvo susirinkę daug svečių ne tik iš Chicago, bet ir iš kitų miestų.

BOSTON

VINCO KRĖVĖS VEIKALŲ INSCENIZAVIMĄ

Išpildys Vyt. Valiuko vaidintojų trupė iš New Haveno, Conn., rugsėjo 26 d. (sekmadienį), 3 v. p. p., So. Bostono Lietuvių Piliiečių Klubo Auditorijoje.

Bus vaidinamos scenos iš veikalų: "Dangaus ir žemės sūnūs", "Šarūno ir Raganiaus".

Režisūra Vyt. Valiuko, scenovaizdis dail. Albino Elskaus, muzika ir efektai Birutės Logienės.

Rengėjai visus maloniai kviečia atsilankyti ir pasigrožėti žymiausio mūsų literatūros klasiko vaikų in scenizavimo.

WORCESTER

KONCERTAS-BALIUS

Solistė Daiva Mongirdaitė ir aktorius Vitalis Žukauskas išpildys koncerto programą spalio 2 d., 7 val. vak., Maironio Parko salėje. Visa lietuviškoji visuomenė yra maloniai kviečiama gausiai atsilankyti į šį pirmąjį rudens koncertą. Pelnas yra skiriamas Nek. Pr. Seserų Putname statybos reikalams paremti.

• **Tautos šventė-gegužinė.** Nepriklausomoje Lietuvoje

AUKOS DIRVAI

L. Izbickas, W. Roxbury 1,00
J. Gricius, Omaha 2,00
St. Malinauskas, Detroit 2,00
Br. Ūsas, Chicago 4,00
A. Rukštelė, Chicago 4,00
O. Jarašūnas, Cleveland ... 2,00
E. Stigalis, Cleveland 1,00
W. Matulaitis, Cleveland 4,00
V. Paukštys, Scarboro 2,00
E. Yurkus, Etobicoke 4,00
X.Y. Cleveland 4,00
X.Y. Cleveland 5,00
V. Raulinaitis, Downey 5,00

buvusios tradicinės Tautos šventės rugsėjo 8 d. proga LB Worcesterio apylinkė šį sekmadienį, rugsėjo 12 d. Maironio parke rengia gegužinę, kuri prasidės 2 val. po pietų. Bus kalbos, muzika, šokiai, meninė dalis pavairinta linksmomis nuotaitomis, ir skanūs bei sotūs užkandžiai.

Tautos šventė yra visų lietuvių vienybės ir solidarumo šventė. Į rengiamą Tautos šventės gegužinę kviečiami visi lietuviai iš Worcesterio ir jo apylinkių.

PHILADELPHIA

"ANTRASIS KAIMAS" ATVYKSTA Į PHILADELPHIJĄ

A. L. T. S-gos Philadelphia skyrius, norėdamas bent dalinai pagyveninti vietinį lietuvių gyvenimą, ypatingai tikėdamasis didesnio jaunimo susidomėjimo bei dalyvavimo, kviečia iš Chicago su humoristiniu vaidinimu jaunųjų teatrą "Antrąjį Kaimą". Vaidinimas įvyks rugsėjo 25 d., 6 val. 30 min. Lietuvių Muzikalinėje salėje — 2715 E. Allegheny Ave. Meninei daliai pasibaigus bus šokiai.

Tai bus pirmas didesnis lietuvių subūvimas, savos rūšies rudens sezono atidarymas. Reikia pasidžiaugti, kad susidomėjimas "Antruoju Kaimu" diena iš dienos didėja. Kaip praeitis parodė, Philadelphia lietuvių kolonija gerų vaidinimų yra pasiilgusi ir juos gausiai lanko. Be to, reikia atkreipti dėmesį, kad vaidinimas bus grynai humoristinis, šių dienų aktualiomis temomis, kokio niekad čia dar nebuvo.

"Antrasis Kaimas" spėjo jau apkelti visas didesnes lietuvių kolonijas, gi po to kritikai bei lietuvių spauda visur teigiamai ir šiltai įvertino.

Susigrūdumui prie jėgimo išvengti, rengėjai kviečia bilietus įsigyti iš anksto, kurie gaunami pas valdybos narius — V. Gruzdį, J. Česonį, A. Jonį, P. Didelį ir V. Matonį bei pas skyriaus narius.

(vm)

TORONTO

• **Lietuvių šeštadieninė mokykla** rugsėjo 18 d. pradeda naujus mokslo metus. Patalpos yra gautos Sv. Cecilijos mokykloje prie Anetės ir Avelyn gatvių kampe. Praeitais mokslo metais mokyklą lankė apie 600 lietuviukų.

• **Mokyklos tėvų susirinkimas** yra numatytas sukvieisti spalio 17 d. Prisikėlimo parapijos patalpose.

• **Lietuvių Namų balius**, kuriam jau seniai ruošiamasi, įvyks spalio 2 d. Tam tikslui bus panaudotos LN visos turimos patalpos. Lietuvių Namų baliui visuomet būdavo šaunūs ir sutraukdavo daug svečių, reikia manyti, kad šis taipgi susilauks nemažo dalyvių skaičiaus. Tėbūne spalio mėnesio antroji diena skiriama Lietuvių Namams, kurie savo patarnavimu įvairioms mūsų organizacijoms daug prisideda prie lietuvių šiam krašte.

A. A.

PRANUI DAILIDEI

mirus, poniai ONAI DAILIDIENEI reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Bronė Saladžiuvienė,
Kasaičiai

A. A.

PRANUI DAILIDEI

mirus, jo žmonai ONAI liūdesio valandoje reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Eleonora ir Pranas Grigoniai
Ona ir Juozas Kalvaičiai

A + A

DR. VANDAI KOŠIENEI

mirus, jos vyrui JURGIUI KOŠIUI reiškiamo giliausią užuojautą ir kartu liūdimę

Antanas ir Veronika Garmai